

Priekšizpēte par pētījumu nepieciešamību jaunatnes jomā

Pētījuma ziņojums

Pētījuma ziņojums sagatavots projekta
"EJG Latvijā" ietvaros, kurš īstenots ar
Eiropas Komisijas atbalstu.
Grant Agreement EAC-2022-0245.

Rīga, 2023

LJP LATVIJAS
JAUNATNES
PADOME

Sagatavoja: Gints Klāsons
Latvijas Kultūras akadēmijas Kultūras un mākslu institūta
lietišķo pētījumu projektu vadītājs
Latvijas Pilsoniskās alianses datu analītiķis

Saturs

1.	Ievads	2
2.	Kopsavilkums	2
3.	Metodoloģija	5
4.	Datu, statistikas un pētījumu informācijas avoti	6
5.	Latvijā īstenotie jaunatnes sektora pētījumi	8
6.	Jaunatnes sektora pārstāvju viedokļi un vērtējumi	13
7.	Ārvalstu pieredzes pārskats	19
8.	Ieteikumi pētījumiem	30

1. Ievads

Jaunatnes pētniecības būtiskā loma jaunatnes politikas veidošanā Eiropas Savienības līmenī tika deklarēta jau 2004. gadā ES Padomes rezolūcijā „Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu pārstāvju Rezolūcija par kopīgiem mērķiem labākas izpratnes un zināšanu par jaunatni jomā” – tajā uzsvērts, ka **efektīvai un ilgtspējīgai jaunatnes politikas veidošanai nepieciešams veicināt kvalitatīva zināšanu lauka veidošanos jaunatnes jomā**. Politikas plānošana un īstenošana nav iespējama bez uzticamas un detalizētas informācijas un datu pieejamības.

Lai gan līdz šim veikti gan atsevišķi socioloģiski reprezentatīvi un akadēmiski zinātniski jaunatnes pētījumi, gan izstrādāti studentu un skolēnu pētnieciskie darbi par jaunatnes tēmu, **jaunatnes pētniecība kā pastāvīga un patstāvīga pētniecības disciplīna Latvijā pagaidām nav nostiprinājusies**.¹ Viens no iespējamajiem tā iemesliem – lai gan Latvijā ir atsevišķi pētnieki, kuri veic pētījumus par jaunatni, tomēr nepastāv nekādas formālas vai neformālas institūcijas, kas jaunatnes pētniecības aktualitāti uzturētu politikas un pētniecības dienaskārtībā.² Tam par iemeslu ir **minimālais finansējums, kas tiek veltīts jaunatnes sektora pētniecībai** – pēdējo piecu gadu periodā no valsts budžeta tiešā veidā finansēti tikai daži jaunatnes jomas pētījumi, bet **regulārs un pēctecīgs finansējums netiek plānots un novirzīts**.

Šīs izpētes mērķis bija apzināt esošo situāciju jaunatnes sektora un jauniešu mērķgrupas pētniecībā, kā arī identificēt darba ar jaunatni un jaunatnes politikas jomās nepieciešamos pētījumus. Izpētes ietvaros veikts pēdējo desmit gadu periodā īstenoto pētījumu apkopojums un analīze, identificēti būtiskākie jaunatnes jomas datu un pētījumu avoti, īstenota jaunatnes sektora pārstāvju viedokļu apzināšana kvantitatīvas aptaujas ietvaros, kā arī analizēta ārvalstu pieredze jaunatnes jomas pētniecībā. Balstoties visā apkopotajā informācijā, ziņojuma noslēgumā definēti ieteikumi potenciālajām pētījumu tēmām darba ar jaunatni un jaunatnes politikas jomās.

Pētījuma ziņojums sagatavots projekta "EJG Latvijā" ietvaros, kurš īstenots ar Eiropas Komisijas atbalstu (Grant Agreement EAC-2022-0245). Projekta īstenotājs ir **Latvijas Jaunatnes padome**, bet izpēti koordinēja piesaistītais eksperts **Gints Klāsons** (Latvijas Kultūras akadēmijas Kultūras un mākslu institūta lietišķo pētījumu projektu vadītājs; Latvijas Pilsoniskās alianses datu analītiķis).

2. Kopsavilkums

- ➔ Lai gan līdz šim veikti gan atsevišķi socioloģiski reprezentatīvi un akadēmiski zinātniski jaunatnes pētījumi, gan izstrādāti studentu un skolēnu pētnieciskie darbi par jaunatnes tēmu, **jaunatnes pētniecība kā pastāvīga un patstāvīga pētniecības disciplīna Latvijā pagaidām nav nostiprinājusies**. Viens no iespējamajiem tā iemesliem – lai gan Latvijā ir atsevišķi pētnieki, kuri veic pētījumus par jaunatni, tomēr **nepastāv nekādas formālas vai neformālas institūcijas, kas jaunatnes pētniecības aktualitāti uzturētu politikas un pētniecības dienaskārtībā**. Tam par iemeslu, savukārt, ir **minimālais finansējums, kas tiek veltīts jaunatnes sektora pētniecībai**.
- ➔ Šī izvērtējuma ietvaros apkopotā informācija par jaunatnes sektora datu un pētījumu klāstu liecina, ka **datu un pētījumu pieejamība ir ļoti ierobežota, kā arī lietotājam bez priekšzināšanām datu atlasē un analīzē ne vienmēr viegli atrodami un saprotami**.
- ➔ **Statistikas dati visbiežāk nav pieejami par Jaunatnes likumā definēto vecuma grupu (13-25), un tikai vienā aspektā ir par šo vecuma grupu aprēķināmi** (jauniešu skaits Latvijā kopumā un

¹ Jaunatnes politikas analītisks pārskats 2017: https://jaunatneslietas.gov.lv/sites/default/files/2018-03/IZM_Jaunatnes%20politikas%20monitorings_2017.pdf

² Ikgadējā monitoringa un indeksa par jaunatnes politikas īstenošanu aktualizēšana: <https://www.izm.gov.lv/lv/media/4018/download>

dalījumā pa pašvaldībām). Atsevišķos citos aspektos pieejami dati par citām vecuma grupām (piemēram, 18-24). Bet lielākā daļa statistikas datu vecuma grupu dalījumā nav pieejami vispār.

- ➔ **Attiecībā uz pētījumiem novērojams, ka pastāv vismaz četri dažādi informācijas avoti, kuros pieejami Latvijā veikti pētījumi par jaunatnes sektoru vai jauniešiem kā mērķgrupu. Nevienā no identificētajiem avotiem nav pieejami visi īstenotie pētījumi** – lai iegūtu visus Latvijā veiktos jaunatnes sektora pētījumus, jāizmanto visi četri avoti, kā arī vēl citi, ja nepieciešama specifisku tēmu pētījumi. Līdz ar to iespējams apgalvot, ka **šobrīd nepastāv neviens tāds informācijas avots, kur vienkopus būtu pieejami visi veiktie pētījumi** (tai skaitā arī oficiālajā pētījumu un publikāciju datu bāzē nav pieejama informācija par visiem pētījumiem).
- ➔ **Pētījuma ietvaros tika apkopoti pēdējo desmit gadu laikā Latvijā īstenotie pētījumi, kuri tieši vai netieši vēlti tēmām, kas attiecas uz jaunatnes sektoru. Kopumā tika identificēti 56 pētījumi, kas tieši vērsti uz jauniešu kā mērķgrupas vai jaunatnes politikas un darba ar jaunatni izpēti.** Papildus tika identificēti vēl 33 pētījumi, kas pastarpināti saistīti ar jaunatnes sektoru – tajos jaunieši identificējama kā sekundāras nozīmes analītiskā mērķgrupa.
- ➔ Katram pētījumam tika identificēta galvenā tajā skatītā tēma. Tēmu dalījumā secināms, ka **ar jaunatnes sektoru tieši saistītajos pētījumos visvairāk pētījumu vēlti veselībai (8 pētījumi) un jaunatnes politikai (5).** Astoņi pētījumi vēlti dažādām tēmām – tajos iekļauti dati un analīze par daudzveidīgām tēmām (lielākā daļa no šiem pētījumiem vēlti jauniešu līdzdalības aktivitātēm). Kopumā 3 vai 4 pētījumi vēlti arī tādām tēmām kā līdzdalība, nodarbinātība, pilsoniskā sabiedrība, sports, statistikas pārskati. **Kopumā tika identificēti 20 dažādu tēmu pētījumi.** Jāuzsver, ka tikai daži no šiem pētījumiem ir tādi, kas tikuši atkārtoti vairākas reizes un kuros vērtētas jauniešu mērķgrupas izmaiņas. **Absolūtais vairākums pētījumu tikuši īstenoti tikai vienu reizi, līdz ar to raksturojot situāciju konkrētajā brīdī, bet nesniedzot iespējas vērtēt izmaiņu dinamiku.**
- ➔ Kopumā secināms, ka pēdējo desmit gadu periodā visvairāk pētījumu par jauniešu mērķgrupu veikts attiecībā uz veselību – **iespējams apgalvot, ka veselība ir vienīgais aspekts, kurā pētījumi notikuši regulāri un pēctecīgi** (tai skaitā atsevišķi pētījumi arī kā atkārtoti, kas ļauj novērtēt notikušās izmaiņas). Dažādos citos tematiskos aspektos pētījumi jaunatnes sektorā bijuši epizodiski un tikai ļoti retos gadījumos pēctecīgi.
- ➔ Tāpat novērojams, ka līdz šim jaunatnes sektora pētījumi koncentrējušies tikai uz jauniešiem kā mērķgrupu, bet **nav pievērsušies citām jaunatnes jomā iesaistītām mērķa grupām, piemēram, jaunatnes darbiniekiem vai nevalstiskajām organizācijām**, kas ir būtisks resurss jaunatnes dzīves kvalitātes uzlabošanā, tādēļ to vērtējumi, vajadzības un prakses jaunatnes politikas kontekstā ir ne mazāk svarīgas kā pašu jauniešu.
- ➔ Analizējot pētījumu pasūtītājus un finansētājus, novērojams, ka **absolūtais vairākums pētījumu tikuši īstenoti pēc ministriju un to padotības iestāžu pasūtījuma.** Daļa pētījumu veikti zinātniskās darbības ietvaros augstākās izglītības iestādēs. Vēl daļu īstenojušas nevalstiskās organizācijas un tas noticis organizāciju īstenoto projektu ietvaros (tādējādi finansējums visbiežāk ir valsts budžeta līdzekļi vai starptautisko projektu finansējums). Visvairāk, kopskaitā 14, pētījumu pēdējo desmit gadu periodā jaunatnes sektorā pasūtījusi un finansējusi Izglītības un zinātnes ministrija. Papildus 6 pētījumus pasūtījusi un finansējusi Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra. Savukārt 10 pētījumus īstenojušas nevalstiskās organizācijas. Jānorāda, **ka no 14 IZM finansētajiem pētījumiem 12 ir īstenoti laika periodā līdz 2017. gadam, bet pēdējo piecu gadu laikā īstenoti tikai 2 pētījumi, no kuriem viens ir pašas ministrijas īstenots informācijas apkopojums.**

- ➔ Lai iegūtu datus par to, kā jaunatnes sektora pārstāvji vērtē datu un informācijas pieejamību, **izpētes ietvaros tika īstenota sektorā strādājošo kvantitatīva aptauja. Kopumā 68% sektora pārstāvju novērtē, ka dati un informācija ir viduvēji pieejama un vēl 9% uzskata, ka maz pieejama. Tikai 23% vērtējuši, ka dati un informācija ir labi pieejama. Salīdzinot ar 2019. gadu, pozitīvo vērtējumu īpatsvars ir būtiski krities – ja 2019. gadā kopumā 42% sektora pārstāvju uzskatīja, ka dati un informācija ir labi pieejama, tad 2022. gadā vairs tikai 23%.**
- ➔ **Lai gan vērtējums par informācijas un datu pieejamību kļuvis kritiskāks, datu un informācijas izmantošana ikdienas darbā ir kļuvusi aktīvāka.** Ja 2019. gadā 14% apgalvoja, ka ikdienas darbā izmanto statistiku, datus vai pētījumus, tad 2022. gadā jau 18%. Vēl 58% novērtējuši, ka to dara dažreiz (2019. gada rādītājs – 60%). Kopumā novērojams, ka **pēdējo 3 gadu laikā datu un pētījumu izmantošana ikdienas darbā ir nedaudz pieaugusi.** To iespējams saistīt ar Valsts programmas pašvaldību konkursa “Atbalsts jaunatnes politikas īstenošanai vietējā līmenī” ietvaros pieejamo finansējumu pētījumu un stratēģiskās plānošanas aktivitātēm pašvaldību līmenī – pateicoties tam, daudzās pašvaldībās īstenotas arī pētnieciskās, statistikas analīzes aktivitātes. Šādā aspektā **iespējams secināt, ka pēdējo gadu laikā pierādījumos balstīts darbs ar jaunatni un jaunatnes politika aktīvāk īstenots pašvaldību, nevis nacionālā, līmenī.**
- ➔ 2022. gada augustā īstenotas aptaujas ietvaros jaunatnes sektora nevalstisko organizāciju pārstāvji tika lūgti norādīt, kāds atbalsts būtu nepieciešams to darbībā. **Datu un statistikas plašāku pieejamību kā nepieciešamu atbalstu norādījuši 37% organizāciju pārstāvju.** Pēc minēšanas biežuma tā nav prioritāra atbalsta vajadzība, bet tomēr bieži norādīta – biežāk nekā sadarbība ar citām organizācijām, pieredzes apmaiņas pasākumi, supervīzijas un mentorings. Dati par visu jaunatnes sektoru kopumā pieejami tikai par 2019. gadu – tajos datu un statistikas plašāku pieejamību norādījuši 24% aptaujāto. Kopumā šie dati liecina – **ne mazāk kā katrs piektais sektora pārstāvis vēlētos plašāku datu un statistikas pieejamību.**
- ➔ Aptaujas anketā bija iekļauts arī jautājums par to, **kāda veida informācija jaunatnes sektora pārstāvjiem būtu nepieciešama darba ar jaunatni efektīvai plānošanai un īstenošanai.** Analizējot aptaujā minētās vajadzības, kā **biežāk norādītas iespējams identificēt sekojošas:** (1) Statistikas dati par jauniešu skaitu; (2) Jauniešu dzīves kvalitātes raksturojumi dažādos aspektos; (3) Jauniešu intereses, vēlmes, vajadzības; (4) Jauniešu izmantoto informācijas kanālu izpēti un dati; (5) Informācija un dati par pašu jaunatnes sektoru; (6) Padziļināti pētījumi par dažādām tēmām, piemēram, par darbu ar jaunatni kopējo ietekmi uz jauniešu dzīves kvalitāti, par jauniešu līdzdalību sekmējošām aktivitātēm, par jaunatnes sektorā ieguldītā finansējuma ‘atmaksāšanos’ finansiāli vai dzīves kvalitātes rādītājos, u.tml. Sniegtās atbildes kopumā liecina, ka **esošā datu un informācijas pieejamība ir izteikti nepietiekama. Nepieciešamība pēc papildu informācijas identificējama gan vispārīgas statistikas aspektā, gan dažādu tēmu padziļinātās izpētēs.**
- ➔ Izpētes ietvaros tika **īstenota arī ārvalstu pieredzes apzināšana** ar mērķi novērtēt, vai citās valstīs pastāv regulāra jaunatnes jomas pētniecība un kā tā tiek īstenota, kādi ir galvenie jautājumi un tēmas. **Dažādu valstu pētījumos pēdējos gados kā aktuālas parādās visdažādākās tēmas –** alkoholisms un narkotiku lietošana un tā ietekme uz dzīves un izglītības kvalitāti, noziedzība dažādos kontekstos (t.sk. mobings un kibermobings), seksualitāte un seksuālā identitāte, digitālo mediju ietekme uz personības attīstību, dažādi veselības aspekti, imigrantu integrācijas aspekti, vardarbība un jaunatnes un izglītības jomu profesionāļu spēja reaģēt uz to, klimata pārmaiņas, jauniešu aktīvisms un iesaiste dažādās sociālās līdzdalības aktivitātēs u.tml.
- ➔ Šī ziņojuma kontekstā mēģinājām identificēt tādas jaunatnes jomas pētnieciskās aktivitātes ārvalstīs, kas ir vērstas tieši uz jauniešiem kā mērķauditoriju un kuras ir regulāras vai varētu tikt īstenotas kā regulāras aktivitātes. Varam izdalīt **trīs raksturīgākās pieejas:** 1) statistikas datu

apkopojums un analīze; 2) reprezentatīva, kvantitatīva jauniešu aptauja un 3) kompleksa pieeja (monitorings), regulāri uzkrājot datus un tos analizējot.

- ➔ **Statistikas apkopšana un analīze ir plaši izmantota pieeja.** Bieži statistikas dati tiek integrēti cita veida jaunatnes jomas pētījumos, bet vairākās valstīs identificējam regulāri apkopotus un pieejamus statistikas datus par jaunatnes jomu – atsevišķas mājas lapas vai ziņojuma veidā. Šādas platformas visbiežāk ir sasaistītas ar nacionālās statistikas centriem un to piedāvāto informāciju. Statistikas datu apkopojumu, kas visbiežāk tiek nosauks „Jaunatne skaitļos“, īsteno, piemēram, Čehijas Republika, Francija, Itālija, Lietuva, Nīderlande, Portugāle, Spānija.
- ➔ **Regulāras, kvantitatīvas, reprezentatīvas jauniešu aptaujas** pēc vienotas metodoloģijas ir viens no veidiem, kā vairākās valstīs tiek monitorēta jaunatnes politikas īstenošana. Bieži šī pieeja tiek kombinēta ar statistikas datu analīzi un kvalitatīvām pētniecības metodēm. Šādas aptaujas tiek īstenotas ar noteiktu regularitāti (katru gadu līdz intervālam katru piekto gadu) salīdzinoši daudzās valstīs.
- ➔ **Kompleksa pieeja jaunatnes jomas pētniecībai** – monitorings – tiek īstenots atsevišķās valstīs, izmantojot vairāku iepriekš minēto pieeju sintēzi un izveidojot platformu informācijas uzkrāšanai, atjaunošanai un pieejamībai. Kā piemērus var minēt Igauniju, Čehiju, Franciju, Somiju. Igaunijas jaunatnes monitoringa un analīzes sistēma balstās uz trīs pīlāriem: 1) sistemātiska datu apkopšana par jauniešiem un pakalpojumiem šai auditorijai; 2) darba ar jaunatni un jaunatnes darbinieku kvalitātes un ietekmes novērtēšana; 3) aptauju īstenošana.
- ➔ Apkopojot šīs izpētes ietvaros iegūtos datus un informāciju, **tika identificētas 23 tēmas, pētījumi par kurām šobrīd jaunatnes jomā trūkst visvairāk.** Ieteikumi iekļauti šī ziņojuma 8. nodaļā un tie iekļauj kā vispārīgus jaunatnes sektora kopēja raksturojuma pētījumus, tā arī atsevišķu aspektu padziļinātas izpētes.

3. Metodoloģija

Metodes:

- (1) Kabineta pētījums, dokumentu analīze, tai skaitā ārvalstu pieredzes izpēte.
- (2) Sekundārā datu un informācijas analīze agrāk veiktajos pētījumos, izpētēs, izvērtējumos.
- (3) Darba ar jaunatni un jaunatnes politikas sektora pārstāvju viedokļu apkopšana kvantitatīvas aptaujas ietvaros (īstenota 2022. gada decembrī un tika sasniegta 95 respondentu izlase (53% no tiem ir jaunatnes lietu speciālisti un jaunatnes darbinieki pašvaldībās, 29% ir nevalstisko organizāciju pārstāvji, bet pārējie – dažādu citu mērķgrupu pārstāvji (valsts iestāžu darbinieki, individuālie eksperti, izglītības jomas darbinieki u.c.)). Papildus tika izmantoti arī 2019. gadā īstenotas aptaujas dati – tas ļāva novērtēt izmaiņas jaunatnes sektorā.

Analītiskie aspekti:

- (1) Darbs ar jaunatni.
- (2) Jaunatnes politika (nacionāli un pašvaldību līmenī).
- (3) Jaunieši kā mērķgrupa.

Īstenotās aktivitātes:

- (1) Līdz šim īstenoto pētījumu apkopojums. Pēdējo 10 gadu laikā īstenoto pētījumu (un tiem pielīdzināmu materiālu) apkopojums, izveidojot pētījumu datu bāzi.

- (2) Līdz šim īstenoto pētījumu satura analīze. Apkopoto pētījumu satura analīze. Tika identificēts, kādas jomas, kādas mērķgrupas, kādas tēmas ir vairāk pētītas, kādas tēmas pētītas regulāri un kādas – epizodiski vai vienu reizi.
- (3) Valsts oficiālās statistikas analīze. Tika identificēts, kādi statistikas dati ir regulāri pieejami, kas būtu attiecināmi uz jaunatnes jomu.
- (4) Starptautisko statistisko salīdzinājumu pieejamības analīze.
- (5) Darba ar jaunatni un jaunatnes politikas sektora pārstāvju kvantitatīva aptauja. Aptaujas mērķis bija iegūt novērtējumu par pētījumu, datu un informācijas pietiekamību, kā arī vajadzībām.
- (6) Ārvalstu pieredzes pārskats. Tika apkopota informācija par citu ES valstu pieejamo jaunatnes jomas pētniecībā. Mērķis šai aktivitātei – novērtēt, vai regulāra jaunatnes jomas pētniecība citās valstīs pastāv kā regulāra prakse un kā tā tiek īstenota.
- (7) Analītiska pārskata sagatavošana. Tas iekļauj visu iepriekšējos punktos iegūto informāciju, datus, kā arī analītiskus secinājumus par datu un pētījumu pieejamības esošo situāciju un vajadzībām. Tai skaitā tika definētas konkrētas tēmas vai tematiskie virzieni, kādos būtu nepieciešams izstrādāt pētījumus vai veikt regulāru datu apkopošanu un atjaunošanu.

4. Datu, statistikas un pētījumu informācijas avoti

Šajā nodaļā sniegts apkopojums par to, kādos datu avotos un kāda veida informācija, dati ir pieejami par jauniešu mērķgrupu, jaunatnes sektoru un darba ar jaunatni īstenotājiem. Šeit iekļauti tikai tie informācijas avoti, kas tieši vai netieši attiecas uz jaunatnes sektoru un jauniešu mērķgrupu, neiekļaujot tādus, kas detalizē atsevišķas specifiskas tēmas (piemēram, neiekļaujot specifiskus datu avotus attiecībā uz veselību, izglītību, nodarbinātību, deviantu uzvedību u.tml.).

Kopumā jāsecina, ka **datu un pētījumu pieejamība ir ļoti ierobežota, kā arī lietotājam bez priekšzināšanām datu atlasē un analīzē ne vienmēr viegli atrodami un saprotami.**

Statistikas dati visbiežāk nav pieejami par Jaunatnes likumā definēto vecuma grupu (13-25), un tikai vienā aspektā ir par šo vecuma grupu aprēķināmi (jauniešu skaits Latvijā kopumā un dalījumā pa pašvaldībām). Atsevišķos citos aspektos pieejami dati par citām vecuma grupām (piemēram, 18-24). Bet lielākā daļa statistikas datu vecuma grupu dalījumā nav pieejami vispār. Atsevišķus datus iespējams pieprasīt Centrālajai statistikas pārvaldei, tomēr tas ir maksas pakalpojums. Jāuzsver arī, ka statistikas datu bāzēs pieejamie dati varētu būt pārāk komplicēti tiem, kuri ikdienā nestrādā datu analītikas jomā, jo datu bāzēs tos jāprot atlasīt un pēc tam veikt tajos nepieciešamos aprēķinus. Tas prasa vismaz minimālas priekšzināšanas datu analīzē. Īpaši tas attiecas uz datu izmantošanu Eiropas Savienības oficiālās statistikas datu bāzē. Latvijas oficiālās statistikas portāls ir ērtāk pārskatāms, tomēr arī šajā gadījumā prasa nelielas priekšzināšanas datu analīzē.

Savukārt attiecībā uz **pētījumiem** novērojams, ka pastāv vismaz četri dažādi informācijas avoti, kuros pieejami Latvijā veikti pētījumi par jaunatnes sektoru vai jauniešiem kā mērķgrupu. Nevienā no identificētajiem avotiem nav pieejami visi īstenotie pētījumi – lai iegūtu visus Latvijā veiktos jaunatnes sektora pētījumus, jāizmanto visi četri avoti, kā arī vēl citi, ja nepieciešama specifisku tēmu pētījumi. Līdz ar to iespējams apgalvot, ka šobrīd nepastāv neviens tāds informācijas avots, kur vienkopus būtu pieejami visi veiktie pētījumi (tai skaitā arī oficiālajā pētījumu un publikāciju datu bāzē nav pieejama informācija par visiem pētījumiem).

Minētie apstākļi ievērojami apgrūtina datu un informācijas meklēšanu, kā arī priekšstata gūšanu par jauniešu mērķgrupu kopumā un dažādos tās konkrētos tematiskos aspektos.

Tabula 1. Datu, statistikas, pētījumu informācijas avoti jaunatnes sektorā Latvijā un Eiropas Savienībā

Datu avots: autoru apkopojums (par situāciju uz 2023. gada janvāra sākumu).

Datu, informācijas avots	Pieejamie dati, informācija
Oficiālās statistikas portāls https://stat.gov.lv/lv https://data.stat.gov.lv/ (datubāze)	Portālā pieejami Latvijas valsts oficiālās statistikas dati dažādu tēmu dalījumā (iedzīvotāji, darbs, sociālā aizsardzība, izglītība, ekonomika, u.tml.). Atsevišķi dati pieejami arī jauniešu vecumgrupās, tomēr šobrīd nevienu dati nav pieejami par Jaunatnes likumā definēto vecuma grupu 13-25. Jauniešu skaits ir aprēķināms, summējot skaitu katrā no atbilstošajiem vecumiem, bet citi statistikas dati par 13-25 vecumgrupu nav pieejami arī ar papildu aprēķiniem. Jāuzsver, ka daļu datu ir iespējams iegūt, lūdzot Centrālajai statistikas pārvaldei veikt datu sagatavošanu, bet tas ir maksas pakalpojums.
Pētījumu un publikāciju datu bāze http://petijumi.mk.gov.lv/	Pārresoru koordinācijas centra uzturētā pētījumu un publikāciju datu bāze ietver valsts pasūtītos un plānotos pētījumus. Tā sniedz iespēju vienkopus iepazīties ar dažādu jomu un atsevišķu institūciju veiktajiem un plānotajiem pētījumiem ar mērķi palīdzēt politikas plānotājiem ikdienas darbā, lai nedublētu jau esošus līdzīgus pētījumus un sekmētu pierādījumos balstītu politikas plānošanu Latvijā, kā arī sniegtu ieskatu plašākai sabiedrībai par valsts ieguldījumiem konkrētu jomu un nozaru darbības attīstībā. Izmantojot meklētāju, iespējams atlasīt interesējošo tēmu pētījumus. Šobrīd (uz 17.01.2023.) datu bāzē pieejami 11 pētījumi par laika periodu no 1999. gada līdz 2019. gadam (jaunāki pētījumi nacionālā līmenī nav veikti), kas tiešā veidā attiecināmi uz jaunatnes sektoru. Papildus pieejami arī 30 pētījumi, kas veltīti jauniešu mērķgrupai dažādu citu politiku ietvaros (veselības aprūpe, nodarbinātība, sociālā politika, pilsoniskā sabiedrība, lauksaimniecība, u.c.).
Izglītības un zinātnes ministrijas īstenotie pētījumi https://www.izm.gov.lv/lv/petijumi-0	Pieejami Izglītības un zinātnes ministrijas īstenotie pētījumi tās atbildības jomās (vispārējā izglītība, profesionālā izglītība, augstākā izglītība, zinātne, sports, jaunatne). Šeit pieejami kopumā 15 pētījumi jaunatnes jomā par laika periodu no 2009. līdz 2017. gadam (nav ievietoti jaunāki pētījumi). Jāuzsver, ka visi šie pētījumi nav iekļauti Pārresoru koordinācijas centra uzturētajā pētījumu un publikāciju datu bāzē, kā arī ne visi no tiem, kas pieejami datu bāzē, ir pieejami IZM mājas lapā.
Portāls JaunatnesLietas.lv https://jaunatneslietas.gov.lv/content/petijumi	Izglītības un zinātnes ministrijas uzturēts portāls. Tajā atsevišķa sadaļa veltīta pētījumiem. Pieejami pētījumi, kas pieejami arī iepriekšējos divos norādītajos informācijas avotos, bet papildus pieejams 2021. gadā IZM īstenots datu apkopojums par pašvaldību darbu ar jaunatni (kas nav pieejams nevienā citā informācijas avotā).
Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra https://jaunatne.gov.lv/macibu-materiali/	Pieejami atsevišķi pētījumi, kas nav pieejami nevienā citā no iepriekš minētajiem avotiem. Piemēram, pētījums par jauniešu sociālo iekļaušanu, digitālā darba ar jaunatni kartējums, u.c.
Portāls YouthPitStop.com https://youthpitstop.com https://youthpitstop.com/publications/	Latvijas Bērnu labklājības tīkla izstrādāts portāls. Tas izstrādāts programmas “Erasmus+: Jaunatne darbībā” stratēģiskās partnerības projekta “Jauniešu dzīves kvalitātes izpēte Baltijas valstīs” (Nr. 2017-2-LV02-KA205-001657) ietvaros 2018. gadā. Portālā pieejams apjomīgs datu apkopojums ar jauniešu statistiku, kā arī jauniešu dzīves

Datu, informācijas avots	Pieejamie dati, informācija
	kvalitātes raksturojumiem par visām trim Baltijas valstīm. Portālā pieejams arī jaunatnes sektorā veikto pētījumu apkopojums katrā no Baltijas valstīm par laika periodu no 2012. līdz 2018. gadam. Jaunākie dati šeit pieejami par 2018. gadu. Tā kā projekts netiek turpināts, arī dati šajā portālā netiek atjaunināti.
Darbā ar jaunatni iesaistīto ministriju un to padotības iestāžu mājas lapas (norādītas tikai tās ministrijas un iestādes, kuru mājas lapās ir vismaz viens pētījums, kas tieši vai netieši iekļauj datus par jauniešu mērķgrupu vai jaunatnes sektoru) Veselības ministrija: https://www.vsm.gov.lv/lv/petijumi Labklājības ministrija: https://www.lm.gov.lv/lv/petijumi-0 Nodarbinātības valsts aģentūra: https://www.nva.gov.lv/lv/bezdarba-statistika (reģistrētā bezdarba statistika) Iekšlietu ministrija: https://www.iem.gov.lv/lv/petijumi Kultūras ministrija: https://www.km.gov.lv/lv/petijumi Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija: https://www.varam.gov.lv/lv/petijumi	Atsevišķi ar jauniešu mērķgrupu saistīti pētījumi pieejami arī citu ministriju mājas lapās. Daļa no tiem dublējas arī pētījumu un publikāciju datu bāzē, bet daļa tomēr datu bāzē nav pieejami. Lielākā daļa šo pētījumu nav veltīti specifiski jauniešu mērķgrupai, bet daļa no tiem jaunieši pēc vecuma grupas ir identificējami. Piemēram, Nodarbinātības valsts aģentūras statistikas datus par reģistrētā bezdarba līmeni atsevišķi izdalītas vecuma grupas 15-19 un 20-24, savukārt dažādu ministriju pasūtītajos sabiedriskās domas pētījumos ir identificējama jauniešu mērķgrupa vecumā 18-24.
Slimību profilakses un kontroles centrs https://www.spkc.gov.lv/lv/petijumi-un-zinojumi	Pieejami pētījumi par ar veselību saistītām tēmām. Jaunieši tajos ir netieši identificējama mērķgrupa, piemēram, kā skolēni, studenti.
Latvijas Universitātes Diasporas un migrācijas pētījumu centrs https://www.diaspora.lu.lv/petijumi/	Mājas lapā pieejami pētījumi, kas veltīti diasporai. Tai skaitā atsevišķos pētījumos analizēta arī jauniešu mērķgrupa.
Eiropas Savienības oficiālā statistika https://ec.europa.eu/eurostat/web/youth/data/database	Pieejama plaša statistikas un pētījumu datu bāze Eiropas Savienības dalībvalstu detalizācijā. Atsevišķa sadaļa veltīta jaunatnei. Iespējams iegūt Latvijas jauniešu raksturojošus datus, salīdzinājumā ar citām ES valstīm, kā arī ES vidējiem rādītājiem. Jaunatnes sektoram veltītie dati pieejami tematiskā dalījumā: demogrāfisks raksturojums, jauniešu līdzdalība, nodarbinātība, digitālās aktivitātes, izglītība, veselība, labbūtība, sociālā iekļaušana.

5. Latvijā īstenotie jaunatnes sektora pētījumi

Pētījuma ietvaros **tika apkopoti pēdējo desmit gadu laikā Latvijā īstenotie pētījumi, kuri tieši vai netieši veltīti tēmām, kas attiecas uz jaunatnes sektoru.** Pētījumi tika identificēti iepriekšējā nodaļā norādītajos datu avotos. Papildus informācija par pētījumiem tika meklēta universitāšu uzturētajās studentu darbu datu bāzēs. Apkopojumā tika iekļauti tikai tie pētījumi, kuros jaunieši bijusi galvenā mērķgrupa vai arī pētījuma satura tiek nodalīti analizēta, kā arī tādi, kuros analizētas tēmas, kas attiecas uz jaunatnes sektoru. Apkopojumā netika iekļauti arī pašvaldību līmeņa pētījumi, jo lielākā daļa šo pētījumu nav pieejami publiskās datu bāzēs, un līdz ar to nav iespējams novērtēt to kvalitāti. Vairākums no šāda veida pētījumiem saistīti ar jauniešu aptaujām pašvaldību līmenī. Daļa pašvaldības

aptaujas veic reprezentatīvi un profesionāli, bet daļā pašvaldību šīs izpētes neatbilst pētījumu kvalitātes standartiem. Jāpiebilst, ka jaunieši kā mērķgrupa ir identificējama visos pētījumos, kuros tikušas īstenotas Latvijas iedzīvotāju aptaujas (vecuma grupu dalījumā tajās vienmēr ir iekļauti arī jaunieši no 15 vai 18 gadu vecuma) – arī tās šajā apkopojumā nav iekļautas, ja nav vēltas specifiski jauniešu izpētei.

Kopumā tika identificēti 56 pētījumi, kas tieši vērsti uz jauniešu kā mērķgrupas vai jaunatnes politikas un darba ar jaunatni izpēti. Papildus tika identificēti vēl 33 pētījumi, kas pastarpināti saistīti ar jaunatnes sektoru – tajos jaunieši identificējama kā sekundāras nozīmes analītiskā mērķgrupa.

Tabula 2. Latvijā īstenotie jaunatnes sektora pētījumi laika posmā no 2012. līdz 2023. gadam

Datu avots: autoru apkopojums (par situāciju uz 2023. gada janvāra sākumu).

Piezīme: ziņojuma pielikumā atsevišķā MS Excel failā pievienotas arī saites uz katru konkrēto pētījumu.

Pētījuma nosaukums	Finansētājs / Īstenotājs	Tēma	Gads
Ar jaunatnes sektoru tieši saistīti pētījumi			
Jauniešu uzskati par ģimenes jēdzienu	Biedrība "Papardes zieds"	Ģimene	2022
Bērni Latvijā, 2022	Centrālā statistikas pārvalde	Statistika	2022
Youth Study Baltic Countries	Friedrich-Ebert-Stiftung	Dažādi	2022
Jauniešu ar ierobežotām iespējām sociālās iekļaušanas esošās situācijas kartējums	Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra	Sociālā iekļaušana	2022
Jaunieši Latvijā: dalība kultūras un radošajās aktivitātēs	Latvijas Kultūras akadēmija, Valsts pētījumu programma	Kultūra	2022
Kartografēšanas ziņojums par jauniešu ar garīga rakstura traucējumiem kapacitātes veicināšanu sevis pasargāšanai no seksuālas vardarbības, seksuālās un reproduktīvās veselības un tiesību pienācīgu īstenošanu	Biedrība "Papardes zieds"	Veselība	2021
Jauniešu pilsoniskā līdzdalība demokrātiskā sabiedrībā	Delna, Vācijas Federālā ārlietu ministrija	Pilsoniskā sabiedrība	2021
Apkopojs par LR pašvaldību aptauju darba ar jaunatni jomā 2021. gadā	Izglītības un zinātnes ministrija	Darbs ar jaunatni	2021
Latvijas gadījumu analīze RAY starptautiskā pētījuma „Research Project on the Impact of the Corona Pandemic on Youth Work in Europe (RAY COR)” ietvaros	Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra	Jaunatnes organizācijas	2021
Jauniešu līdzdalība un skolēnu pašpārvaldes: esošā prakse un potenciāls attīstībai	Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra	Līdzdalība	2021
Pārskats par jaunatnes organizāciju atbalstu Latvijā un labās prakses piemēriem	Latvijas Jaunatnes padome, Aktīvo iedzīvotāju fonds	Jaunatnes organizācijas	2021
Jauniešu intereses un to uzskati par prioritātēm Latvijas lēmumpieņemēju dienaskārtībā nākamo 10 gadu laikā	Pasaules dabas fonds, Aktīvo iedzīvotāju fonds	Dažādi	2021
Latvijas datu analīze RAY starptautiskā pētījuma „Research based analysis and monitoring of Erasmus+: Youth in action” ietvaros	Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra	Līdzdalība	2020
Diasporas jauniešu piesaiste izglītības iestādēm Latvijā	LU Diasporas un migrācijas pētījumu centrs, Ārlietu ministrija	Diaspora, izglītība	2020
Covid-19 pandēmijas ierobežojumu ietekme uz Latvijas pusaudžiem un jauniešiem	Pusaudžu un jauniešu psihoterapijas centrs	Veselība	2020
Latvijas skolēnu veselības paradumu pētījums 2017./2018. mācību gada aptaujas rezultāti un tendences	Slimību profilakses un kontroles centrs	Veselība	2020
Jaunieši Latvijā, 2019	Centrālā statistikas pārvalde	Statistika	2019
Jaunatnes politikas īstenošanas plāna 2016.-2020.gadam starpposma izvērtējums	Izglītības un zinātnes ministrija	Jaunatnes politika	2019
Latvijas nacionālais pētījums starptautiskā Eiropas pētniecības sadarbības tīkla “Pētījumos balstīta analīze un monitorings Erasmus+: Jaunatne darbībā aktivitātēm” (RAY) pētījuma projekta „Research project on the impact of Key Action 2: Cooperation for innovation and the exchange of good practices” (RAY INNO) ietvaros	Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra	Līdzdalība	2019
Uzņēmējdarbības un sociālās uzņēmējdarbības iespējas jauniešiem Latvijā	Biedrība “RED-Radošu Efektu darbnīca”	Uzņēmējdarbība	2018

Pētījuma nosaukums	Finansētājs / Īstenotājs	Tēma	Gads
Neformālās izglītības loma kultūras mantojuma izpratnes veidošanā jauniešu vidū	ES Horizon 2020	Kultūra	2018
Latvijas nacionālais pētījums starptautiskā Eiropas pētniecības sadarbības tīkla "Pētījumos balstīta analīze un monitorings Erasmus+: Jaunatne darbībā aktivitātēm" (RAY) pētījuma projekta „On competence development and capacity building in Erasmus+: Youth in Action” (RAY CAP) ietvaros	Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra	Līdzdalība	2018
Jauniešu labbūtība Baltijas valstīs	Latvijas bērnu labklājības tīkls, Erasmus+	Dažādi	2018
Jaunatnes politikas analītisks pārskats	Izglītības un zinātnes ministrija	Jaunatnes politika	2017
Skolēna digitālais IQ	Samsung Electronics Baltics	Digitālās prasmes	2017
Jauniešu bezdarbs p robežas reģionos: komparatīvas analīzes pieredze	Vitebskas universitāte	Nodarbinātība	2017
Latvijas jauniešu iesaiste uzņēmējdarbībā	Izglītības un zinātnes ministrija	Uzņēmējdarbība	2016
Jauniešu bezdarba ietekmējošo faktoru analīze Latvijā	Latvijas Lauksaimniecības universitāte	Nodarbinātība	2016
Studentu veselīga dzīvesveida izpratnes un paradumu veidošanās mīļsakarības	Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija	Veselība	2016
Klientorientētas pieejas nozīme valsts pārvaldes attīstībā: jaunatnes gadījuma izpēte	Latvijas Universitāte	Valsts pārvalde	2016
Jauniešu pilsoniskās līdzdalības veicināšana pedagoģiskajā procesā	Liepājas Universitāte	Pilsoniskā sabiedrība	2016
Growing up unequal: gender and socioeconomic differences in young people's health and well-being; 2013/2014 survey	Slimību profilakses un kontroles centrs	Veselība	2016
Izglītība un jauniešu iesaistīšanās darba tirgū. DNB Latvijas barometrs Nr. 82	DNB banka	Nodarbinātība	2015
Darba ar jaunatni situācijas izpēte pašvaldībās un darba ar jaunatni attīstības modeļu izstrāde	Izglītības un zinātnes ministrija	Darbs ar jaunatni	2015
Jaunatnes politikas monitorings 2015	Izglītības un zinātnes ministrija	Jaunatnes politika	2015
Ieguldām jauniešos: Latvija / Sociālās politikas atbalsts jauniešiem	Labklājības ministrija	NEET jaunieši	2015
Jauniešu politiskā līdzdalība Latvijā	Latvijas Jaunatnes padome	Pilsoniskā sabiedrība	2015
Radot iespējas attīstībai. Diasporas bērnu un jauniešu izglītība	LU Diasporas un migrācijas pētījumu centrs, Ārlietu ministrija	Diaspora, izglītība	2015
Latvijas skolēnu veselības paradumu pētījums. 2013./2014. mācību gada aptaujas rezultāti un tendences.	Slimību profilakses un kontroles centrs	Veselība	2015
Starptautiskais jauniešu smēķēšanas pētījums 2014. gada aptauja Latvijā un tendences	Slimību profilakses un kontroles centrs	Veselība	2015
Jaunieši Latvijā	Centrālā statistikas pārvalde	Statistika	2014
Ikgadējā monitoringa un indeksa par jaunatnes politikas īstenošanu aktualizēšana	Izglītības un zinātnes ministrija	Jaunatnes politika	2014
Latvijas jauniešu sportošanas paradumi	Izglītības un zinātnes ministrija	Sports	2014
Jauniešu brīvprātīgais darbs sociālā kapitāla kontekstā. Lauku teritoriju specifika	Latvijas Kultūras akadēmija	Brīvprātīgais darbs	2014
Jaunieši Latvijā 2008-2013: aktivitāte, mobilitāte, līdzdalība	Izglītības un zinātnes ministrija	Dažādi	2013
Jauniešu iespēju, attieksmju un vērtību pētījums	Izglītības un zinātnes ministrija	Dažādi	2013
Jauniešu dzīves kvalitāte, iesaistīšanās brīvprātīgajā darbā, jaunatnes organizāciju darbībā, piekļuve jauniešiem aktuālai informācijai	Izglītības un zinātnes ministrija	Dažādi	2013
Jauniešu ģeogrāfiskās telpas kognitīvā struktūra un aktivitātes pilsētā	Latvijas Universitāte	Dažādi	2013
Jauniešu ar zemu izglītību iekļaušanās darba tirgū Latvijā	Latvijas Universitāte	Nodarbinātība	2013
Jaunatnes politikas īstenošanas indekss	Izglītības un zinātnes ministrija	Jaunatnes politika	2012
Aptauja ikgadējā monitoringa ietvaros par jauniešu dzīves kvalitāti, iesaistīšanos brīvprātīgajā darbā, jaunatnes	Izglītības un zinātnes ministrija	Dažādi	2012

Pētījuma nosaukums	Finansētājs / Īstenotājs	Tēma	Gads
organizāciju darbībā un piekļuvi jauniešiem aktuālai informācijai			
Studentu un jauniešu sportošanas paradumi	Izglītības un zinātnes ministrija	Sports	2012
Jauniešu finanšu lietpratība	Latvijas Universitāte	Finanšu pratība	2012
Interesu izglītība Latvijā un interešu izglītības iestāžu loma	Latvijas Universitāte	Interesu izglītība	2012
Jauniešu vērtības patērētājsabiedrībā Latvijā	Rēzeknes augstskola	Vērtības	2012
Jauniešu fiziskās aktivitātes un veselības problēmas	Rīgas Tehniskā universitāte	Sports	2012
Ar jaunatnes sektoru pastarpināti saistīti pētījumi			
Kultūras aktivitātes barometrs 2022: kultūras patēriņa un līdzdalības ietekmes pētījums	Kultūras ministrija	Kultūra	2022
Psihiskā veselība Latvijā 2015.-2021.gadā	Slimību profilakses un kontroles centrs	Veselība	2021
Zinātnes patēriņa un līdzdalības izpēte	Izglītības un zinātnes ministrija	Zinātne	2020
Kultūras patēriņa un līdzdalības ietekmes pētījums	Kultūras ministrija	Kultūra	2020
Latvijas iedzīvotāju medijpratība	Kultūras ministrija	Medijpratība	2020
Diasporas apjoma novērtējums	LU Diasporas un migrācijas pētījumu centrs, Ārlietu ministrija	Diaspora	2020
Tālākās izglītības (pēc vispārējās pamatzglītības) izvēles process: priekšstatī, informācija, ietekmētāji	Izglītības un zinātnes ministrija	Izglītība	2019
Līdzdalības stiprināšana un patstāvīgas dzīves uzsākšana jauniešiem no SOS ģimenēm un SOS jauniešu mājām	Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija	Ārpusģimenes aprūpe	2019
PVO Starptautiskā jauniešu smēķēšanas pētījuma Latvijā 2018./2019. māc. g. aptauja	Slimību profilakses un kontroles centrs	Veselība	2019
Atkarību izraisīto vielu lietošanas paradumi un tendences skolēnu vidū, ESPAD 2019	Slimību profilakses un kontroles centrs	Veselība	2019
Eiropas Sociālā fonda atbalsta un īpašā piešķiruma Jauniešu nodarbinātības iniciatīvas, tostarp garantijas jauniešiem shēmas īstenošanai, investīciju lietderība, efektivitāte un ietekme	Finanšu ministrija	Nodarbinātība	2018
Latvijas diasporas jauniešu piesaistes iespējas Latvijas augstākās izglītības iestādēs un izglītības iestādēs, kurās īsteno profesionālās izglītības programmas	Ārlietu ministrija	Diaspora, izglītība	2017
Mazākumtautību līdzdalība demokrātiskajos procesos Latvijā. Analītiskais ziņojums	Kultūras ministrija	Pilsoniskā sabiedrība	2017
Bērnu līdzdalības novērtējums. Latvijas nacionālais ziņojums.	Latvijas bērnu labklājības tīkls, Labklājības ministrija	Līdzdalība	2017
Pētījums par kultūrizglītības īstenošanas pēctecību profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās izglītības, augstākās izglītības programmās un sagatavoto speciālistu skaita atbilstību kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus prasībām	Latvijas nacionālais kultūras centrs	Kultūra	2017
Pārskats par tautas attīstību 2015/2016: Dzīves meistarība un informācijpratība	Latvijas Universitāte	Dažādi	2017
Pilsoniskās izglītības problēmas un izaicinājumi	Latvijas Universitāte	Izglītība	2017
Darba tirgū pieprasītās prasmes: Iespējas izmantot darba sludinājumu informāciju darba tirgus pieprasīto prasmju identificēšanā	Nodibinājums „Latvijas Jauno uzņēmēju centrs „Jobs & Society””, Erasmus+	Nodarbinātība	2017
Latvijas iedzīvotāju veselību ietekmējošo paradumu pētījums, 2016	Slimību profilakses un kontroles centrs	Veselība	2017
Starptautisks projekts “Baltic youth research (ers) up – graded: long term impact on youth field”	Youth Leaders Coalition / Jaunatnes Līderu Koālcija, Erasmus+	Migrācija	2017
Latvijas iedzīvotāju sportošanas un fizisko aktivitāšu veikšanas paradumi	Izglītības un zinātnes ministrija	Veselība	2016
Projekta “Latvijas skolas soma” ieviešana izglītības iestādēs	Kultūras ministrija	Kultūra	2016
Riska un aizsargājošo faktoru ietekme uz atkarību izraisīto vielu lietošanas līmeni jauniešu vidū, 6.posms	Rīgas domes Labklājības departaments	Veselība	2016
Mutes veselības pētījums skolēniem Latvijā 2015./2016. mācību gads	Slimību profilakses un kontroles centrs	Veselība	2016

Pētījuma nosaukums	Finansētājs / Īstenotājs	Tēma	Gads
Neinfekciju slimības – saslimstība, mirstība, riska faktori. Situācija Latvijā 2006. - 2015. gadā	Slimību profilakses un kontroles centrs	Veselība	2016
Atkarību izraisošo vielu lietošana izklaides vietās Latvijā 2016. gadā	Slimību profilakses un kontroles centrs	Veselība	2016
Atkarību izraisošo vielu lietošana iedzīvotāju vidū 2015	Slimību profilakses un kontroles centrs	Veselība	2016
ESPAD 2015 Atkarību izraisošo vielu lietošanas paradumi un tendences skolēnu vidū	Slimību profilakses un kontroles centrs	Veselība	2016
Pētījums par programmas likumpārkāpumus izdarījušiem jauniešiem ieviešanu, ieteikumi programmas pilnveidošanai	Valsts Probācijas dienests	Uzvedības korekcija, resocializācija	2016
Mazākumtautību līdzdalība demokrātiskajos procesos Latvijā	Kultūras ministrija	Pilsoniskā sabiedrība	2015
Starptautiskais jauniešu smēķēšanas pētījums, 2014.gada aptauja Latvijā un tendences	Slimību profilakses un kontroles centrs	Veselība	2014
Studentu sociālie un ekonomiskie dzīves apstākļi Latvijā: EUROSTUDENT V	Izglītības un zinātnes ministrija	Izglītība	2013
Studentu lojalitāti ietekmējošie faktori un to nozīme vadības lēmumu pieņemšanā	Latvijas Universitāte	Izglītība	2013

Katram pētījumam tika identificēta galvenā tajā skatītā tēma. Tēmu dalījumā secināms, ka ar jaunatnes sektoru tieši saistītajos pētījumos **visvairāk pētījumu veltīti veselībai (8 pētījumi) un jaunatnes politikai (5)**. Astoņi pētījumi veltīti dažādām tēmām – tajos iekļauti dati un analīze par daudzveidīgām tēmām (lielākā daļa no šiem pētījumiem veltīti jauniešu līdzdalības aktivitātēm). Kopumā 3 vai 4 pētījumi veltīti arī tādām tēmām kā līdzdalība, nodarbinātība, pilsoniskā sabiedrība, sports, statistikas pārskati. **Kopumā tika identificēti 20 dažādu tēmu pētījumi.** Jāuzsver, ka tikai daži no šiem pētījumiem ir tādi, kas tikuši atkārtoti vairākas reizes un kuros vērtētas jauniešu mērķgrupas izmaiņas. **Absolūtais vairākums pētījumu tikuši īstenoti tikai vienu reizi, līdz ar to raksturojot situāciju konkrētajā brīdī, bet nesniedzot iespējas vērtēt izmaiņu dinamiku.**

Ar jaunatnes sektoru pastarpināti saistīto pētījumu apkopojumā novērojams, ka 12 no 33 pētījumiem veltīti veselības tēmai, 4 veltīti izglītības tēmai. Atsevišķi (1-2) pētījumi tikuši īstenoti arī tādās tēmās kā ārpusģimenes aprūpe, diaspora, kultūra, pilsoniskā sabiedrība un līdzdalība, nodarbinātība, uzvedības korekcija, zinātne.

Kopumā secināms, ka pēdējo desmit gadu periodā visvairāk pētījumu par jauniešu mērķgrupu veikts attiecībā uz veselību – **iespējams apgalvot, ka veselība ir vienīgais aspekts, kurā pētījumi notikuši regulāri un pēctecīgi** (tai skaitā atsevišķi pētījumi arī kā atkārtoti, kas ļauj novērtēt notikušās izmaiņas). Dažādos citos tematiskos aspektos pētījumi jaunatnes sektorā bijuši epizodiski un tikai ļoti retos gadījumos pēctecīgi. Tāpat novērojams, ka **līdz šim jaunatnes sektora pētījumi koncentrējušies tikai uz jauniešiem kā mērķgrupu, bet nav pievērsušies citām jaunatnes jomā iesaistītām mērķa grupām**, piemēram, jaunatnes darbiniekiem vai nevalstiskajām organizācijām, kas ir būtisks resurss jaunatnes dzīves kvalitātes uzlabošanā, tādēļ to vērtējumi, vajadzības un prakses jaunatnes politikas kontekstā ir ne mazāk svarīgas kā pašu jauniešu. Līdz ar to **secināms, ka šobrīd Latvijā nepastāv jaunatnes sektora kvalitatīvas un pēctecīgas pētniecības prakse.**

Tabula 3. Latvijā laika posmā no 2012. līdz 2023. gadam īstenoto jaunatnes sektora pētījumu tēmas

Datu avots: autoru apkopojums (par situāciju uz 2023. gada janvāra sākumu).

Tēmas	Pētījumu skaits		
Dažādi	8	Sports	3
Veselība	8	Statistika	3
Jaunatnes politika	5	Darbs ar jaunatni	2
Līdzdalība	4	Diaspora, izglītība	2
Nodarbinātība	4	Jaunatnes organizācijas	2
Pilsoniskā sabiedrība	3	Kultūra	2
		Uzņēmējdarbība	2
		Brīvprātīgais darbs	1
		Digitālās prasmes	1
		Finanšu prasme	1
		Ģimene	1
		Interesu izglītība	1
		NEET jaunieši	1
		Sociālā iekļaušana	1
		Valsts pārvalde	1

Analizējot pētījumu pasūtītājus un finansētājus, novērojams, ka **absolūtais vairākums pētījumu tikuši īstenoti pēc ministriju un to padotības iestāžu pasūtījuma**. Daļa pētījumu veikti zinātniskās darbības ietvaros augstākās izglītības iestādēs. Vēl daļu īstenojušas nevalstiskās organizācijas un tas noticis organizāciju īstenoto projektu ietvaros (tādējādi finansējums visbiežāk ir valsts budžeta līdzekļi vai starptautisko projektu finansējums). Visvairāk, kopskaitā 14, pētījumu pēdējo desmit gadu periodā jaunatnes sektorā pasūtījusi un finansējusi Izglītības un zinātnes ministrija. Papildus 6 pētījumus pasūtījusi un finansējusi Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra. Savukārt 10 pētījumus īstenojušas nevalstiskās organizācijas. Jānorāda, ka **no 14 IZM finansētajiem pētījumiem 12 ir īstenoti laika periodā līdz 2017. gadam, bet pēdējo piecu gadu laikā īstenoti tikai 2 pētījumi**, no kuriem viens ir pašas ministrijas īstenots informācijas apkopojums.

Tabula 4. Latvijā laika posmā no 2012. līdz 2023. gadam īstenoto jaunatnes sektora pētījumu finansētāji

Datu avots: autoru apkopojums (par situāciju uz 2023. gada janvāra sākumu).

Piezīme: ne visos gadījumos bija identificējams finansējuma avots – gadījumos, kad pētījumā sniegta norāde, to bija iespējams identificēt, bet, ja pētījumā specifiska norāde nav tikusi iekļauta, tad kā finansētājs norādīts pētījuma īstenotājs.

Pētījuma finansētājs	Pētījumu skaits
Izglītības un zinātnes ministrija	14
Nevalstiskās organizācijas	10
Citas augstākās izglītības iestādes	8
Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra	6
Latvijas Universitāte	5
Slimību profilakses un kontroles centrs	4
Centrālā statistikas pārvalde	3
Latvijas Kultūras akadēmija	3
Komercuņēmumi	2
Labklājības ministrija	1

Apkopojot jaunatnes sektorā veiktos pētījumus, secināms arī, ka **daļa pētījumu nav identificējami nekādos publiski pieejamos resursos – tie ir pētījumi, kas īstenoti dažādu finansējuma projektu konkursu ietvaros**. Piemēram, Aktīvo iedzīvotāju fonda, NVO fonda, Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras finansēto projektu ietvaros īstenotie. Nevienā no šiem gadījumiem netiek uzturētas datu bāzes, kur būtu pieejama informācija par projektu ietvaros izstrādātajiem materiāliem (tai skaitā pētījumiem). Ja par konkrētajiem pētījumiem nav bijusi plaša publicitāte, tad tie nekādā veidā nav identificējami. Jāpiebilst gan, ka šie pētījumi reti ir ar nacionālu nozīmi.

Jaunatnes politikas valsts programmā 2022.–2024. gadam³ norādītā informācija liecina, ka **Izglītības un zinātnes ministrija tuvāko divu gadu laikā plāno ieviest monitoringa rīku uz pierādījumiem balstītas jaunatnes politikas plānošanai**. Tas paredz ikgadēji īstenot jaunatnes politikas monitoringu, kā arī katru gadu īstenot vienu padziļinātu pētījumu jaunatnes politikas jomā. Finansēt šos pētījumus paredzēt valsts budžeta ietvaros.

6. Jaunatnes sektora pārstāvju viedokļi un vērtējumi

Lai iegūtu datus par to, kā jaunatnes sektora pārstāvji vērtē datu un informācijas pieejamību, izpētes ietvaros tika **īstenota sektorā strādājošo kvantitatīva aptauja**. Aptaujā bija iekļauti jautājumi par datu un informācijas vajadzībām darba ar jaunatni plānošanā un īstenošanā. Aptauja tika īstenota 2022. gada decembrī un tika **sasniegta 95 respondentu izlase** (53% no tiem ir jaunatnes lietu speciālisti un jaunatnes darbinieki pašvaldībās, 29% ir nevalstisko organizāciju pārstāvji, bet pārējie – dažādu citu mērķgrupu pārstāvji (valsts iestāžu darbinieki, individuālie eksperti, izglītības jomas

³ Jaunatnes politikas valsts programma 2022.–2024. gadam: <https://www.izm.gov.lv/lv/media/4876/download?attachment>

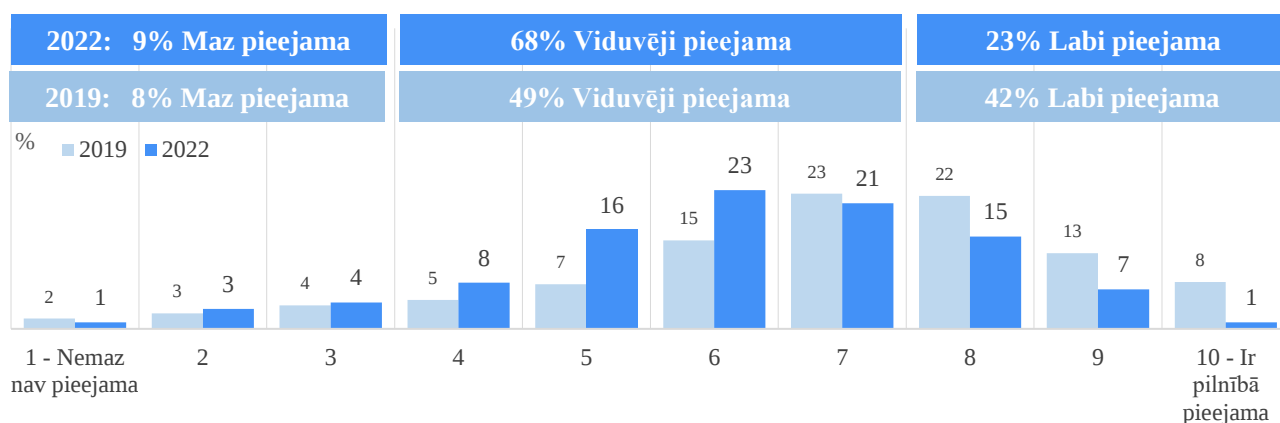
darbinieki u.c.)). Papildus tika izmantoti arī 2019. gadā īstenotas aptaujas dati – tas ļāva novērtēt izmaiņas jaunatnes sektorā.

Kopumā 68% sektora pārstāvju novērtē, ka dati un informācija ir viduvēji pieejama un vēl 9% uzskata, ka maz pieejama. Tikai 23% vērtējuši, ka dati un informācija ir labi pieejama. Salīdzinot ar 2019. gadu, pozitīvo vērtējumu īpatsvars ir būtiski krities – ja 2019. gadā kopumā 42% sektora pārstāvju uzskatīja, ka dati un informācija ir labi pieejama, tad 2022. gadā vairs tikai 23%. Jāuzsver gan, ka palielināties ir nevis pavisam kritisko vērtējumu, bet viduvējo vērtējumu īpatsvars (pieaugums no 49% līdz 68%). Šis vērtējumu izmaiņas iespējams saistīt ar izmaiņām jaunatnes sektora pētniecībā – līdz 2019. gadam vismaz reizi gadā tika īstenoti kādi nacionāla līmeņa pētījumi jaunatnes sektorā (jaunatnes politikas monitorings, jaunatnes politikas izvērtējumi, jauniešu statistikas analīze, u.c.), bet vēlākajos gados tādu vairs nav bijis.

Grafiks 1. Informācijas pieejamības vērtējums

Datu avots: 2022: jaunatnes sektora pārstāvju aptauja, 2022.g. decembris; 2019: Jaunatnes politikas īstenošanas plāna 2016.-2020.gadam starpposma izvērtējums. SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”. IZM. 2019. Pieejams: https://jaunatneslietas.gov.lv/sites/default/files/2019-12/IZM_JPIP_Vidusposma_izv%C4%93rt%C4%93jums_2019.pdf.

Jautājums anketā: Vai Jums ir pieejama visa nepieciešamā informācija (dati, statistika, pārskati, aktualitātes) darba ar jaunatni efektīvai plānošanai un īstenošanai?

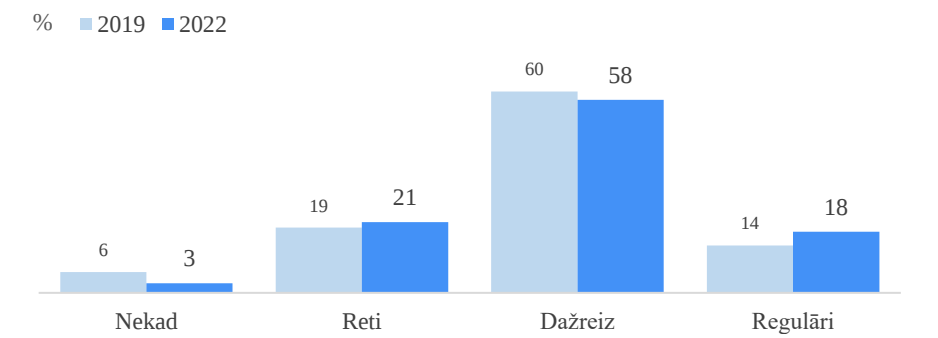

Lai gan vērtējums par informācijas un datu pieejamību kļuvis kritiskāks, datu un informācijas izmantošana ikdienas darbā ir kļuvusi pat aktīvāka. Ja 2019. gadā 14% apgalvoja, ka ikdienas darbā izmanto statistiku, datus vai pētījumus, tad 2022. gadā jau 18%. Vēl 58% novērtējuši, ka to dara dažreiz (2019. gada rādītājs – 60%). Katrs piektais sektora pārstāvis atzinis, ka datus un pētījumus ikdienas darbā izmanto reti, bet 3%, ka nekad. Kopumā novērojams, ka pēdējo 3 gadu laikā datu un pētījumu izmantošana ikdienas darbā ir nedaudz pieaugusi. To iespējams saistīt ar Valsts programmas pašvaldību konkursa “Atbalsts jaunatnes politikas īstenošanai vietējā līmenī” ietvaros pieejamo finansējumu pētījumu un stratēģiskās plānošanas aktivitātēm pašvaldību līmenī – pateicoties tam, daudzās pašvaldībās īstenotas arī pētnieciskās, statistikas analīzes aktivitātes. Šādā aspektā iespējams secināt, ka pēdējo gadu laikā pierādījumus balstīts darbs ar jaunatni un jaunatnes politika aktīvāk īstenots pašvaldību, nevis nacionālā, līmenī.

Grafiks 2. Datu, statistikas un pētījumu izmantošana ikdienas darbā jaunatnes sektorā

Datu avots: 2022: jaunatnes sektora pārstāvju aptauja, 2022.g. decembris; 2019: Jaunatnes politikas īstenošanas plāna 2016.-2020.gadam starpposma izvērtējums. SIA "Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija". IZM. 2019. Pieejams: https://jaunatneslietas.gov.lv/sites/default/files/2019-12/IZM_JPIP_Vidusposma_izv%C4%93rt%C4%93jums_2019.pdf

Jautājums anketā: Cik bieži ikdienas darbā jaunatnes sektorā izmantojat datus, statistiku, pētījumus?

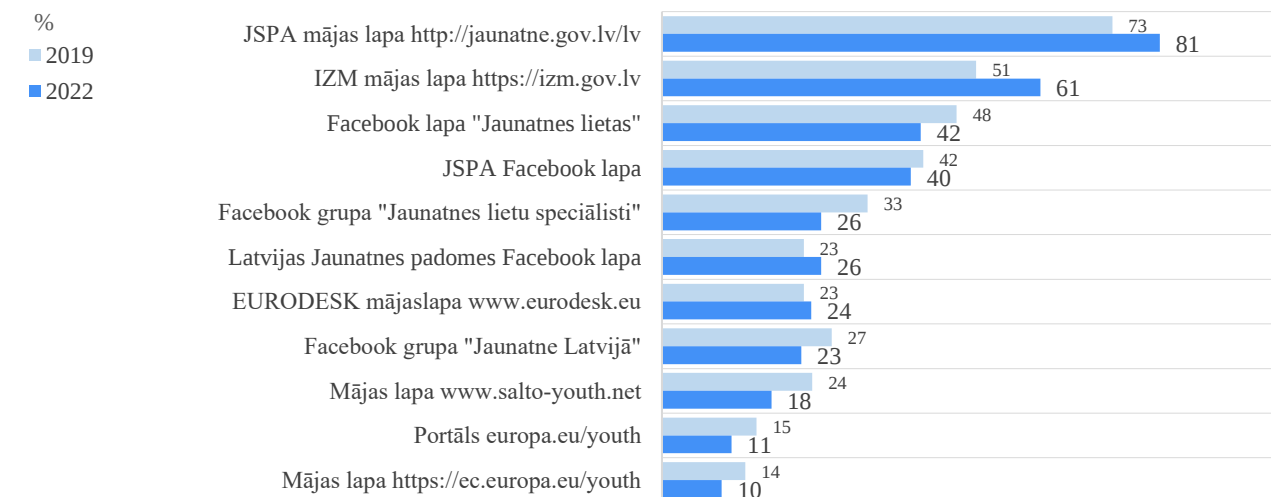
Absolūtais vairākums sektora pārstāvju informāciju iegūst JSPA mājas lapā (81%) un/ vai IZM mājas lapā (61%). Liela daļa informāciju un datus meklē arī Facebook lapā "Jaunatnes lietas" (42%) un JSPA Facebook lapā (40%). Dažādi citi informācijas avoti ir mazāk populāri.

Salīdzinot ar 2019. gadu, izteikti pieaudzis to īpatsvars, kas informācijas ieguvei izmanto IZM mājas lapu (no 51% 2019. gadā līdz 61% 2022. gadā), kā arī JSPA mājas lapu (pieaugums attiecīgi no 73% līdz 81%). Nedaudz pieaudzis to īpatsvars, kas informāciju rod Latvijas Jaunatnes padomes Facebook lapā (no 23% līdz 26%). Visu pārējo aptaujā iekļauto informācijas avotu izmantošanas rādītāji ir kritušie. Visvairāk krities to īpatsvars, kuri informāciju gūst Facebook grupā "Jaunatnes lietu speciālisti" (samazinājums no 33% līdz 26%), mājas lapā salto-youth.net (no 24% līdz 18%), Facebook lapā "Jaunatnes lietas" (no 48% līdz 42%).

Grafiks 3. Informācijas ieguves avoti

Datu avots: 2022: jaunatnes sektora pārstāvju aptauja, 2022.g. decembris; 2019: Jaunatnes politikas īstenošanas plāna 2016.-2020.gadam starpposma izvērtējums. SIA "Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija". IZM. 2019. Pieejams: https://jaunatneslietas.gov.lv/sites/default/files/2019-12/IZM_JPIP_Vidusposma_izv%C4%93rt%C4%93jums_2019.pdf

Jautājums anketā: Kur Jūs visbiežāk iegūstat informāciju (dati, statistika, pārskati, pētījumi) par jaunatnes jomu?

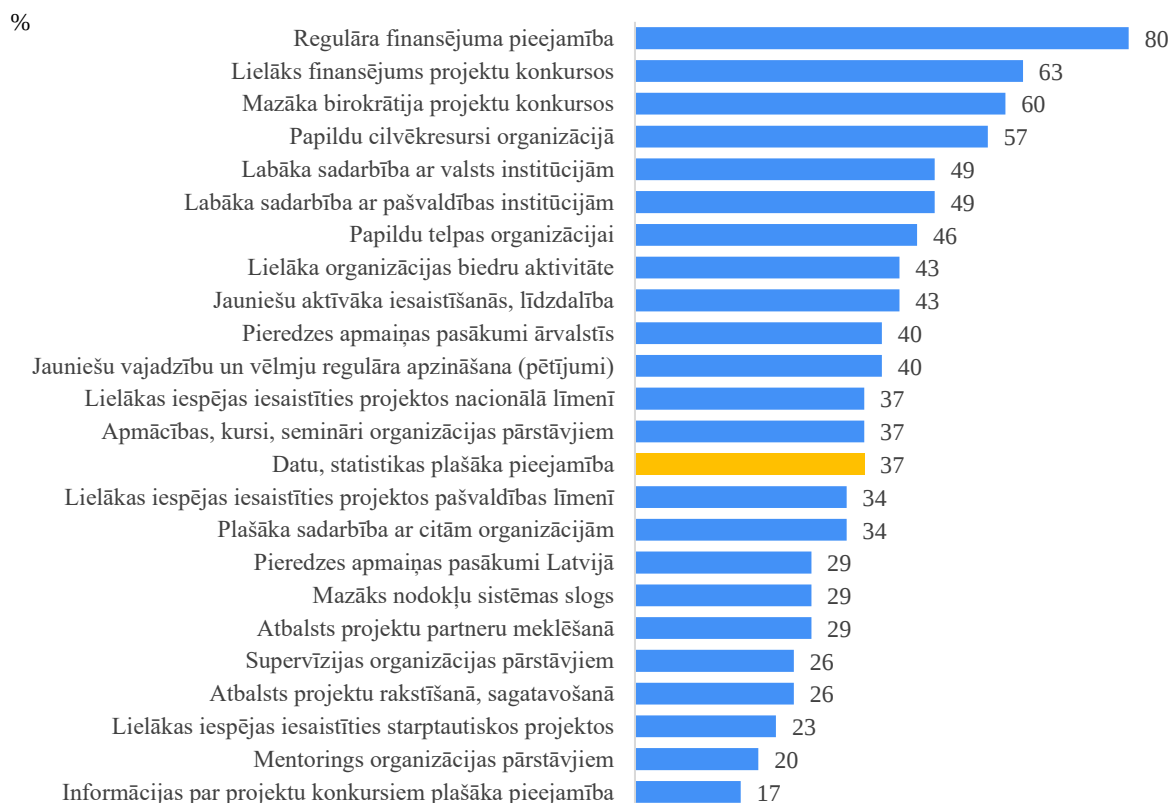
2022. gada augustā īstenotas aptaujas⁴ ietvaros jaunatnes sektora nevalstisko organizāciju pārstāvji tika lūgti norādīt, kāds atbalsts būtu nepieciešams to darbībā. **Datu un statistikas plašāku pieejamību kā nepieciešamu atbalstu norādījuši 37% organizāciju pārstāvju.** Pēc minēšanas biežuma tā nav prioritāra atbalsta vajadzība, bet tomēr bieži norādīta – biežāk nekā sadarbība ar citām organizācijām,

⁴ Jaunatnes organizāciju atbalsts Latvijā. Izpētes otrā posma (2022) apkopojums. Latvijas Jaunatnes padome, 2022. Pieejams: <https://www.ljp.lv/media/file/download/76>

pieredzes apmaiņas pasākumi, supervīzijas un mentoringi. Dati par visu jaunatnes sektoru kopumā pieejami tikai par 2019. gadu – tajos datu un statistikas plašāku pieejamību norādījuši 24% aptaujāto. Kopumā šie dati liecina – **ne mazāk kā katrs piektais sektora pārstāvis vēlētos plašāku datu un statistikas pieejamību.**

Grafiks 4. Jaunatnes sektora nevalstisko organizāciju vērtējums: nepieciešamais atbalsts, %

Datu avots: Jaunatnes organizāciju atbalsts Latvijā. Izpēti otrā posma (2022) apkopojums. Latvijas Jaunatnes padome, 2022. Pieejams: <https://www.ljp.lv/media/file/download/76>; jaunatnes sektora organizāciju kvantitatīva aptauja 2022. gada augustā (n=40). Jautājums anketā: Kas no minētā varētu uzlabot Jūsu organizācijas darbu ar jaunatni efektīvāki?

Grafiks 5. Jaunatnes sektora pārstāvju nepieciešamība pēc dažādiem atbalsta veidiem, %

Datu avots: Jaunatnes politikas īstenošanas plāna 2016.-2020.gadam starpposma izvērtējums. SIA "Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija". IZM. 2019. Pieejams: https://jaunatneslietas.gov.lv/sites/default/files/2019-12/IZM_JPIP_Vidusposma_izv%C4%93rt%C4%93jums_2019.pdf.

Aptaujas anketā bija iekļauts arī jautājums par to, **kāda veida informācija jaunatnes sektora pārstāvjiem būtu nepieciešama darba ar jaunatni efektīvai plānošanai un īstenošanai**. Analizējot aptaujā minētās vajadzības, **kā biežāk norādītas iespējams identificēt sekojošas:**

- (1) **Statistikas dati par jauniešu skaitu.** Gan nacionālā līmenī, gan arī pašvaldību līmenī. Jāuzsver, ka pat pašvaldību pārstāvji norāda, ka nav pieejami dati par jauniešu skaitu to teritorijā. Tāpat novērojams – pašvaldību pārstāvji bieži norādījuši, ka oficiālā statistika neraksturo reālo, pašvaldībās faktiski dzīvojošo jauniešu skaitu, jo oficiālā statistika uzskaita pēc deklarācijas fakta.
- (2) **Jauniešu dzīves kvalitātes raksturojumi dažādos aspektos** – nodarbinātība, neformālā izglītība, brīvā laika aktivitātes, veselība, u.c.
- (3) **Jauniešu intereses, vēlmes, vajadzības** – īpaši kontekstā ar darba ar jaunatni īstenošanu (identificējot, kādas aktivitātes potenciāli sekmīgāk iesaistītu jauniešus).
- (4) **Jauniešu izmantoto informācijas kanālu izpēte un dati.** Tas lielā mērā saistīts ar nepieciešamību identificēt tos informācijas kanālus, kas ļautu sekmīgāk sniegt jauniešiem informāciju par dažādām iespējām.
- (5) **Informācija un dati par pašu jaunatnes sektoru** – tajā strādājošo skaitu, īstenojamajām aktivitātēm, atalgojuma līmeņiem, iesaistītajām nevalstiskā sektora organizācijām, u.c.
- (6) **Padziļināti pētījumi par dažādām tēmām.** Piemēram, par darba ar jaunatni kopējo ietekmi uz jauniešu dzīves kvalitāti, par jauniešu līdzdalību sekmējošām aktivitātēm, par jaunatnes sektorā ieguldītā finansējuma ‘atmaksāšanos’ finansiāli vai dzīves kvalitātes rādītājos, u.tml.

Sniegtās atbildes kopumā liecina, ka **esošā datu un informācijas pieejamība ir izteikti nepietiekama**. Nepieciešamība pēc papildu informācijas identificējama gan vispārīgas statistikas aspektā, gan dažādu tēmu padziļinātās izpētēs.

Tabula 5. Nepieciešamie dati un informācija

Datu avots: 2022: jaunatnes sektora pārstāvju aptauja, 2022.g. decembris.

Jautājums anketā: Kāda veida informācija Jums papildus būtu nepieciešama darba ar jaunatni efektīvai plānošanai un īstenošanai? Kādi dati, statistika, pārskati? Šeit varat norādīt gan tos datus un pētījumus, kas Jums būtu nepieciešami pašvaldības līmenī, gan arī tos, kas, Jūsaprāt, nepieciešami nacionālā līmenī vai starptautiski.

Dati par faktiski dzīvojošo jauniešu (18+) skaitu; dati par visām tieši un netieši darbā ar jaunatni iesaistītām institūcijām pašvaldībā, izveidojot iesaistīto institūciju sarakstu. Pētījums par pašvaldībā dzīvojošo jauniešu raksturojumu – gan statistiski vispārīgi (skaits, dzimums, vecums, tautība u.c.), gan kvalitatīvi (jauniešiem aktuālākās problēmas, nepilnīgi nodrošinātie pakalpojumi, būtiskākie jauniešu dzīves kvalitāti ietekmējošie faktori u.tml.).
Pētījumi par līdzdalību, pilsonisko aktivitāti, mentālo veselību. Interesēm, brīvā laika pavadīšanas iespējām – projekti, iespējas līdzdarboties. Virtuālās iespējas sadarbībā ar starptautiskām organizācijām.
Aktuālā informācija par jaunatni pašvaldībā.
Apkopoti vienā failā pētījumi par jaunatnes jomu katra gada griezumā.
Apzināt tos novada vai pagasta jauniešus, kuriem ir jebkāda veida brīvā laika nodarbības ārpus novada. Kādas tās ir un kāpēc? Tas palīdzētu saprast, kādas ir intereses jauniešiem, izvērtēt, ko varētu piedāvāt novadā.
Būtu jauki, ka būtu aktuālā informācija par katru pašvaldības jauniešu skaitu, izglītību utt. Un šis būtu interaktīvs rīks, kur statistiku varētu salīdzināt dažādos veidos. Starptautiski ir pieejami daudzi rīki, tikai varbūt varētu tos vairāk latviskot, varbūt tad tie tiktu vairāk lasīti.
Būtu nepieciešama nevis "papildus informācija", bet gan jebkādi dati, kuri raksturo jauniešu situāciju Latvijā un reģionos. Jauniešu nodarbinātības, izglītības (tajā skaitā neformālās izglītības), ģimenes apstākļi, vajadzības un intereses dati. Starptautiskie dati ir pieejami.
Būtu nepieciešami valsts statistikas dati vecuma posmā no 13-25 gadiem. Dalījumā pa gadiem, pa pagastiem, ciemiem. Šādi dati ir pieejami tikai par maksu. Uzskatu, ka šādiem datiem būtu jābūt pieejami bezmaksas un katru gadu. Par lauku apvidiem statistika par jauniešiem ir pieejama tikai ciemos, kur dzīvo vairāk nekā 500 cilvēku. Bet kas ir ar ciemiem, kur ir zem 500 cilvēkiem, statistika nav pieejama. Pētījumos vēlētos uzzināt par to, cik jaunieši Latvijā zina par jaunatnes darba iespējām pagastos, novados. Pētījums par vajadzībām vecuma posmā no 18-25 gadiem. Pētījums par to cik precīzi, kvalitatīvi, ieviešam jaunatnes politiku pašvaldībās.
Dati par faktiski esošajiem jauniešiem novadā.
Dati par nepieciešamo izglītību, jauniešu nodarbinātību. Esošā situācija laukos un pilsētā.

Dati par pašvaldības jauniešiem, kā arī Latvijas.
Dati, statistika, pētījumi (Latvijā veikti) par: 1) psihoemocionālais stāvoklis; 2) paškaitējums, suicīds (šis varētu būt iekļauts iepriekš minētajā); 3) izglītība saņemta/esoša/vajadzīgā; 4) nodarbinātība; 5) dzīves apstākļi.
Esošās informācijas pārskatāmība un pieejamība.
Ikgadējs jauniešu raksturojuma pētījums, dati par jauniešu aktivitāti vēlēšanās, darba ar jaunatni speciālistu viedokļu izpēte par jaunatnes politiku.
Informācija par jaunatnes jomu definīcijām (jebkurā pašvaldībā jaunatnes darbiniekiem ir ikdienas jāskaidro citiem pašvaldības kolēģiem tas ko nozīmē būt jaunatnes darbiniekam – izpratne par jomu 0). Nepieciešama arī aktuāla un "up to date" informācija ar skaitļiem, lai varētu vākt empīrisko bāzi sava darba aizstāvēšanas un lobēšanas nolūkos – darbinieku skaits pašvaldībās, jauniešu skaits, ko aptver moblais darbs, ieguvumi no dažādām jaunatnes darba jomām – darbs skolās, mobili, semināri, diskusijas, nometnes utt., mēs, jaunatnes darbinieki, visu to skaidri zinām, redzam un jūtam, taču citu jomu pārstāvji pat ne tuvu, mūsu vārds vairs nav pietiekams. Tāpat būtu lieliski, ja būtu informācija par biedrību (aktīvo) darbību, labprāt veidotu sadarbību, taču rokas ir bieži par īsu, lai aizsniegtos līdz biedrībām.
Jaunatnes darbinieku vakanču nepieciešamības pierādījumi – statistika, pētījumi.
Dati un pētījumi par jauniešiem ar īpašām vajadzībām.
Jauniešu intereses, aktuālie jautājumi, vēlmes. Kur uzzina informāciju par iespējām/pasākumiem.
Jauniešu organizāciju kontakti projektu rezultātu izplatīšanai (mācību materiālu, tiešsaistes platformu u.c.), arī mērķa grupas (jauniešu) piesaistei.
Jauniešu skaita statistika pašvaldībā.
Jauniešu skaits (atbilstoši Latvijas likumdošanai un Eiropas) novados, lai nav katru reizi atsevišķi jāprasa PMLP. Dati par transporta pieejamību nokļūšanai uz aktivitāšu norises vietām lauku reģionos.
Jauniešu skaits pa vecuma grupām, dzimums, dzīvesvieta, jaunieši ar speciālām vajadzībām, nevalstisko organizāciju info.
Jauniešu skaits pašvaldībā un pagastos.
Jauniešu skaits pašvaldībā, faktiski dzīvojošie.
Jauniešu skaits teritorijās, pilsētās, iekļaujamo u.c. mērķa grupu jauniešu skaits, mentālās veselības stāvoklis, mācības pārtraukušie jaunieši.
Jauniešu statistiskais raksturojums pa pagastiem vecumposmā no 13-25.
Jauniešu vajadzības, intereses. Veidi, kā jauniešus iesaistīt.
Kā uzrunāt, iesaistīt. Kā sasniegt mērķauditoriju. Kanāli, kā sazināties.
Kopumā ir pieejami pētījumi par dažādiem jaunatnes jomas aspektiem, taču interesantākie pētījumi ir vienreizēji un bieži vien nav "svaigo" datu salīdzināšanai un trendu identificēšanai.
Lauku reģionu jaunatnes centri, kontaktinformācija, apkopojums ar vietām, kur var organizēt apmācības, konferences, kāds rīks, kas nosaka vai jaunietis ir ar ierobežotām iespējām.
Nav pieejama statistika par jauniešiem, kas nestrādā, nemācās. Vai vismaz tiem, kas pabeiguši izglītības iestādes un nestrādā. Šāda pieeja palīdzētu plašāk apzināt situāciju pašvaldībā un nodrošināt atbilstošu atbalstu. Sajūta, ka par šiem jauniešiem neviens nedomā un nav arī skaidrs, kā līdz tiem "aizraukties". Palīdzētu arī valsts mēroga datu bāzes par jauniešu situāciju darba tirgū – nodarbinātību, iesaisti brīvprātīgajā darbā, pilsoniskās aktivitātes formās u.c. Varbūt varētu būt kādi pētījumi, kur mēģināts noteikt jauniešu centra ietekmi uz jauniešu dzīvi, attīstību.
NEET jauniešu skaits, raksturojums, analītika par to situāciju. Organizāciju, kas strādā ar jaunatni, vienots reģistrs, kontaktbāze.
Nepieciešama regulāra, vispārēja jaunatnes jomas izpēte Latvijā. Nav pieejami dati par jauniešiem ne nacionāli, ne pašvaldību līmenī.
Tā kā pēc ATR ir izveidotas jaunas teritorijas, tad būtu nepieciešami dati par citu novadu darbinieku slodzēm novados, atbildības jomām, atalgojums. Pētījumi par jauniešu vajadzībām – nacionālā līmenī (brīvprātīgais darbs, neformālā izglītība, mobilitāte).
Pašvaldības līmenī – trūkst datu par faktisko jauniešu skaitu (problemātiski, jo daudzi ir deklarējušies, bet faktiski dzīvo ārzemēs vai kur citur).
Pašvaldības līmenī aktuāli būtu dati par NEET jauniešiem, sociālā riska jauniešiem, kā arī statistika par jauniešu skaitu pašvaldībā.
Pašvaldībā – informācija par jauniešu skaitu pa gadiem (grūti iegūstama informācija). Statistika par to, kā mainās jauniešu skaits lauku teritorijās, un, ja kādā pašvaldībā jauniešu skaits aug, tad, kā tas tiek panākts. Dati par jauniešu izglītības apguvi un nodarbinātību.
Pētījumi par to, kas jauniešiem interesē un kas būtu aktivitātes, kas jauniešus piesaistītu visvairāk.

Pilsoniskās līdzdalības faktiskie dati – dalība vēlēšanās – Saeima, Eiropas Parlaments, pašvaldības. Kāda ir jauniešu faktiskā aktivitāte? CVK šādu informāciju varētu sniegt.
Plānošanai būtu nepieciešams zināt vairāk par finansiālo atbalstu (paredzētie projektiem jauniešu jomā, izņemot ERASMUS+). Pārskati par jauniešu jomu citos reģionos.
Regulāra statistika un pētījumi par vispārējo situāciju ar jauniešiem, tendencēm un izmaiņām, lai būtu iespējams izvērtēt darba ar jaunatni pienesumu un trūkumus vietās, kur tas ir mazāk attīstīts.
Statistika par jauniešu skaitu, plašāka informācija par jauniešiem ar, kuriem nepieciešams vairāk strādāt. Pieejama informācija par citu iestāžu darbu saistībā ar jauniešiem, lai nepārklātos/varētu ciešāk sadarboties, aptauju rezultāti no skolām u.c. iestādēm, lai nav jāveic dubults darbs.
Statistika un pārskats par jauniešu blīvumu reģionos pēc fakta, nevis deklarētās adreses.
Statistikas dati – cik jauniešu ir konkrētā pašvaldībā/novadā. To vecuma grupas. Mācās/nemācās, ir uz robežas, utt.
Statistikas dati, kas ir apkopoti vienuviet. Internetā pagrūti atrast vai arī novecojuši.
Varbūt ne gluži statistikas dati, bet informācija par jauniešu organizācijām.
Vecumposms, reāli dzīvojošo jauniešu skaits
Piem.: 1. Šobrīd esošās darba ar jaunatni sistēmas izvērtējums, apspriede un rekomendāciju sagatavošana vienotas, kvalitatīvas un ilgtspējīgas darba ar jaunatni sistēmas izveidei. 2. Pētījums par pašvaldībā dzīvojošo jauniešu raksturojumu – gan statistiski vispārīgi (skaits, dzimums, vecums, tautība u.c.), gan kvalitatīvi (jauniešiem aktuālākās problēmas, nepilnīgi nodrošinātie pakalpojumi, būtiskākie jauniešu dzīves kvalitāti ietekmējošie faktori u.tml.).
Jaunatnes motivācijas izpēte. Jauniešiem aktuālas aktivitātes, kas piesaistītu un mudinātu iesaistīties.
Jauniešu veselība un paradumi.
Par Covid ietekmi, sociālā riska grupu, bezdarbam pakļautiem.
Par jauniešu interesēm, vajadzībām un to atbilstību piedāvājumam.
Par to, vai jaunieši jūtas droši par savu nākotni? Kāds atbalsts, viņuprāt, ir nepieciešams jauniešu sagatavošanai patstāvīgas dzīves pakāpeniskai uzsākšanai. Karjeras prasmju un kompetenču attīstīšanai?
Darba ar jaunatni ietekme uz jauniešiem.
Darbinieku atalgojumiem Latvijā un Eiropā attiecīgi pret IKP valstī, jaunatnes darba modeļi – darbības veidi un kā vispār veikt darbu ar jaunatni – kas ir jādara jaunatnes darbiniekam, dažādo valstu realitātes un iemesli tam, ka realitātes ir dažādas.
Pilsoniskā līdzdalība – dalība "lielajos" notikumos (vēlēšanas) un citās aktivitātēs (pašpārvalžu ievēlēšanas demokrātiskums, līdzdalības budžetēšana skolu, pilsētas līmenī).
Stratēģiska darba ar jaunatni ietekme uz jauniešu personības izaugsmi.
Viedierīču ietekme uz jauniešu spriestspēju, informācijas apguves iespējām un intelektu.
Par komunikāciju, kādā veidā informācija nonāk pie jauniešiem.

7. Ārvalstu pieredzes pārskats

Šajā nodaļā sniedzam informāciju par citu Eiropas valstu⁵ pieeju jaunatnes jomas pētniecībā ar mērķi novērtēt, vai citās valstīs pastāv regulāra jaunatnes jomas pētniecība un kā tā tiek īstenota, kādi ir galvenie jautājumi un tēmas.

Lai identificētu nozīmīgākos, regulāri īstenotos pētījumus citās valstīs, informācijas apkopošanā tika iesaistīti Eiropas valstu eksperti: informācija saņemta no 26 ekspertiem no 17 valstīm (eksperti, kas darbojas šādos pētniecības tīklos: The European Knowledge Centre for Youth Policy (EKCY⁶), The Pool of European Youth Researchers (PEYR⁷) un Compendium of Cultural Policies and Trends⁸). Tāpat izmantoti citi publiski pieejami informācijas avoti (mājas lapa Youth Wiki⁹ un katras valsts publicētie pētījumi).

⁵ Eiropas Savienības dalībvalstis un kandidātvalstis, Eiropas Ekonomiskās zonas (EEZ) valstis, Apvienotā Karaliste.

⁶ <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/knowledge/-ekcyp?desktop=true>

⁷ <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/peyr-members>

⁸ <https://www.culturalpolicies.net/>

⁹ <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki>

Jaunatnes jomas pētījumiem raksturīga starpnozaru un sazarota pieeja. Jaunatnes politiku ietekmē dažādu nozaru politikas. Eiropas Jaunatnes stratēģijā¹⁰ identificētas sekojošas politikas jomas: izglītība un apmācības; nodarbinātība un uzņēmējdarbība; veselība un labbūtība; līdzdalība; brīvprātīgo aktivitātes; sociālā iekļaušana; jaunatne un pasaule; radošums un kultūra. Līdz ar to jaunatnes politikas veidošanā tiek ņemti vērā šajās jomās īstenotie padziļinātie pētījumi – it īpaši pētījumi izglītības, veselības, nodarbinātības jomās, kur **jaunieši ir tikai viena no mērķgrupām.**

Daudzās valstīs šo jomu izpētei **tieši jauniešu mērķauditorijas segmentā tiek īstenotas tematiskās izpētes.** Piemēram, Apvienotajā Karalistē jau sešus gadus pēc kārtas tiek īstenots pētījums “National Youth Social Action Survey”¹¹, lai noskaidrotu jauniešu līdzdalību sociālās aktivitātēs: palīdzēšana citiem, dabas aizsardzība, ziedošana, iesaiste kampaņās, mentorings/mācīšana, labdarība. Tematiskās izpētes tiek īstenotas dažādās konkrētās jomās, piemēram, par dažādiem izglītības aspektiem, kultūras patēriņu, mediju lietojumu, atsevišķiem veselības jautājumiem vai konkrētu mērķgrupu izpēti (jaunieši ar ierobežotām iespējām, konkrētās pašvaldībās vai noteiktu apdzīvoto vietu tipos dzīvojošie jaunieši, noteiktā izglītības līmenī studējošie u.tml.). **Dažādu valstu pētījumos pēdējos gados kā aktuālas parādās visdažādākās tēmas** – alkoholisms un narkotiku lietošana un tā ietekme uz dzīves un izglītības kvalitāti, noziedzība dažādos kontekstos (t.sk. mobings un kibermobings), seksualitāte un seksuālā identitāte, digitālo mediju ietekme uz personības attīstību, dažādi veselības aspekti, imigrantu integrācijas aspekti, vardarbība un jaunatnes un izglītības jomu profesionāļu spēja reaģēt uz to, klimata pārmaiņas, jauniešu aktīvisms un iesaiste dažādās sociālās līdzdalības aktivitātēs u.tml.

Šādas **tematiskās izpētes galvenokārt īsteno dažādu jomu pētnieki pēc konkrētās nozares pasūtījuma vai atsevišķu projektu ietvaros.** Bet ir pētījumi, ko iniciē jauniešu organizācijas, piemēram, Austrijas organizācija YEP (Youth Empowerment Participation) veic pētījumus¹² par aktuālām tēmām ar līdzdalības pētījuma metodēm (Ukrainas bēgļiem, nodarbinātību, zinātnei, biznesa izglītību, finanšu prātību, nākotnes prasmēm u.tml.).

Šī ziņojuma kontekstā mēģinājām identificēt tādas **jaunatnes jomas pētnieciskās aktivitātes, kas ir vērstas tieši uz jauniešiem kā mērķauditoriju un kuras ir regulāras vai varētu tikt īstenotas kā regulāras aktivitātes.** Varam izdalīt trīs raksturīgākās pieejas: 1) statistikas datu apkopojums un analīze; 2) reprezentatīva, kvantitatīva jauniešu aptauja un 3) kompleksa pieeja (monitorings), regulāri uzkrājot datus un tos analizējot.

Statistikas apkopšana un analīze ir plaši izmantota pieeja. Bieži statistikas dati tiek integrēti cita veida jaunatnes jomas pētījumos, bet vairākās valstīs identificējam regulāri apkopotus un pieejamus statistikas datus par jaunatnes jomu – atsevišķas mājas lapas vai ziņojuma veidā. Šādas platformas visbiežāk ir sasaistītas ar nacionālās statistikas centriem un to piedāvāto informāciju. Statistikas datu apkopojumu, kas visbiežāk tiek nosauks „Jaunatne skaitļos“, īsteno, piemēram, Čehijas Republika¹³, Francija¹⁴, Itālija¹⁵, Lietuva¹⁶, Nīderlande¹⁷, Portugāle¹⁸, Spānija¹⁹.

Regulāras, kvantitatīvas, reprezentatīvas jauniešu aptaujas pēc vienotas metodoloģijas ir viens no veidiem, kā vairākās valstīs tiek monitorēta jaunatnes politikas īstenošana. Bieži šī pieeja tiek kombinēta ar statistikas datu analīzi un kvalitatīvām pētniecības metodēm. Šādas aptaujas tiek īstenotas ar noteiktu regularitāti (katru gadu līdz intervālam katru piekto gadu) salīdzinoši daudzās valstīs (apkopojumu skatīt tālāk šajā nodaļā). Piemēram, Somijā kopš 1994. gada tiek īstenota regulāra

¹⁰ <https://eurodesk.eu/policy-points/eu-youth-strategy/>

¹¹ <https://www.gov.uk/government/publications/national-youth-social-action-survey-2019>

¹² <https://www.yep-austria.org/was-wir-tun/>

¹³ <http://www.vyzkum-mladez.cz/cs/registr>

¹⁴ <https://injep.fr/publication/les-chiffres-cles-de-la-jeunesse-2021/>

¹⁵ <https://www4.istat.it/it/giovani>

¹⁶ <https://osp.stat.gov.lt/lietuvas-jaunimas>

¹⁷ <https://www.nji.nl/cijfers>

¹⁸ <https://www.opj.ics.ulisboa.pt/english/youth-in-numbers/>

¹⁹ <http://www.injuve.es/observatorio/formacion-empleo-y-vivienda>

jauniešu aptauja „**Jaunatnes barometrs**“²⁰, lai izzinātu Somijā dzīvojošo jauniešu (15-29) vērtības, labbūtību un ikdienas dzīvi. Vācijā pēc Federālās ģimenes lietu, senioru, sieviešu un jaunatnes ministrijas pasūtījuma kopš 2009. gada ik pēc pieciem gadiem tiek īstenota aptauja “Growing up in Germany: Everyday Worlds”²¹, kas apkopo datus par bērnu un jauniešu dzīves un ģimenes apstākļiem. Savukārt pēc kompānijas “Shell” pasūtījuma kopš 1953. gada Vācijā tiek regulāri īstenots jauniešu pētījums “Shell Youth Study”, kas ļauj tendences vērtēt ilgstošā laika posmā.

Regulāri īstenotās aptaujas ļauj monitorēt tendences. Tajās daļa jautājumu tiek atkārtoti, lai varētu veikt tendenču salīdzinājumu, bet daļa jautājumu var tikt pievienoti noteiktas tēmas izpētei. Visbiežāk ietvertās tēmas: izglītība, nodarbinātība, ģimenes un dzīves apstākļi, veselība, brīvais laiks, līdzdalība, drošība un noziedzība, mediji. Aktuāli jautājumi ir arī par jauniešu spēju iekļauties pieaugušo sabiedrībā, uzsākt karjeru, izjust piederību noteiktām teritorijām, vērtībām, attiecībām ar ģimeni, ar draugiem un vienaudžiem (tēmas par mobingu, t.sk. kibermobingu, ir iekļautas gandrīz katrā pētījumā). Covid-19 konteksts un sekas ir aktuālas tēmas tieši pēdējos gados. Galvenokārt šādas izpētes tiek veiktas nacionālā līmenī. Pašvaldību līmenī reprezentatīvas kvantitatīvas aptaujas tiek īstenotas retāk, neregulāri vai nav reprezentatīvas. Piemēram, Varšavas jaunatnes pētījums (Polija)²² veikts vienu reizi konkrēta projekta ietvaros. Atšķirīgs paraugs jauniešu auditorijas pētniecībai pašvaldību līmenī ir Norvēģijas pieredze²³: ir izstrādāta anketa ar jautājumiem, kas ir obligāti katrā pašvaldībā, kas šo pētījumu īsteno. Iespējams pievienot papildu tēmas. Visi dati tiek apkopoti vienotā datubāzē.

Kompleksa pieeja jaunatnes jomas pētniecībai – monitorings – tiek īstenots atsevišķās valstīs, izmantojot vairāku iepriekš minēto pieeju sintēzi un izveidojot platformu informācijas uzkrāšanai, atjaunošanai un pieejamībai. Kā piemērus var minēt Igauniju²⁴, Čehiju²⁵, Franciju²⁶, Somiju²⁷. Igaunijas jaunatnes monitoringa un analīzes sistēma balstās uz trīs pīlāriem: 1) sistemātiska datu apkopošana par jauniešiem un pakalpojumiem šai auditorijai; 2) darba ar jaunatni un jaunatnes darbinieku kvalitātes un ietekmes novērtēšana; 3) aptauju īstenošana.

Pētījumu īstenošanā ir dažādas institūcijas. Regulārie pētījumi tiek pamatā īstenoti pēc valsts (atbildīgās ministrijas) pasūtījuma vai arī atbildīgās valsts institūcijas vadībā. Bieži īstenošanā/pētījumu iniciēšanā tiek iesaistītas par jaunatnes jomu atbildīgās valsts vai nevalstiskās organizācijas sadarbībā ar pētniekiem, pētniecības institūcijām vai augstskolām. Ir vairākas valstis, kur ir izveidoti konsorcijs vai observatorijas pētījumu īstenošanai un jaunatnes jomas monitorēšanai: Young Scot Observatory²⁸ (Skotija), Valonija-Brisele (Beļģija) – Bērnu un jaunatnes observatorija²⁹, Flandrija (Beļģija) – Jaunatnes pētniecības platforma³⁰, Luksemburgas “Jugend in Luxemburg: Digital Documentation and Research Centre”³¹ – Izglītības, bērnu un jaunatnes ministrijas finansēts resursu centrs, ko nodrošina pētnieki no Luksemburgas Universitātes “Centre for Childhood and Youth Research”.

Atsevišķas valstis arī **pēta darbu ar jaunatni**. Kā nozīmīgs pētījums šajā jomā, kur ir ietverts visu pušu viedoklis, ir Anglijā (Apvienotā Karaliste) 2021. gadā īstenotais pētījums “Youth Review”³².

²⁰ <https://www.youthresearch.fi/research-projects/youth-barometer>

²¹ <https://www.dji.de/en/about-us/projects/projekte/aida.html>

²² <https://stocznia.org.pl/projekty/badanie-mlodziezy-warszawskiej/>

²³ <http://www.ungdata.no/English/>

²⁴ <https://juhtimislaad.stat.ee/en/youth-monitoring-6/whole-country-1>; <https://haridusportaal.edu.ee/youthmonitoring>

²⁵ <http://vyzkum-mladez.cz/cs/registr>

²⁶ Tiek regulāri īstenoti divi pētījumi, jau iepriekš minētais “Jaunatnes skaitļos” un “Jaunatnes barometrs”: <https://injep.fr/publication/barometre-djepva-sur-la-jeunesse-2021/>

²⁷ Finnish Youth Research Society regulāri īsteno dažādus jaunatnes jomas pētījumus, tai skaitā “Jaunatnes barometru”, <https://www.youthresearch.fi/>

²⁸ <https://youngscot.net/observatory>

²⁹ <https://oejaj.cfwb.be/>

³⁰ <https://www.jeugdonderzoekplatform.be/en>

³¹ <https://www.youth-in-luxembourg.lu/>

³² <https://www.gov.uk/government/publications/youth-review-summary-findings-and-government-response/youth-review-summary-findings-and-government-response#introduction>

Sadarbojoties Īrijas, Ziemeļīrijas, Somijas, Austrijas un Dānijas aģentūrām īstenots starptautisks pētījums “Screenagers: using ICT, digital and social media in youth work”³³, kas analizē digitālo mediju lomu jaunatnes darbā Austrijā.

Tālāk ieskatam sniedzam **apkopojumu** par Eiropas valstu pētījumiem, kas ir vērsti **uz jauniešu mērķgrupas izpēti**. Esam atlasījuši tādus pētījumus, kas tiek veikti regulāri vai kuri varētu tikt īstenoti kā regulāri, atkārtoti pētījumi.

Valsts	Anglija (Apvienotā Karaliste)
Nosaukums (gads)	Youth Evidence Review- Part 1 & 2 (2020)
Saite	https://www.gov.uk/government/publications/youth-evidence-review-part-1-2
Jauniešu vecums	13-19 (24)
Metodes, pētījuma veids	Literatūras un pētījumu pārskats un kvalitatīva izpēte par izaicinājumiem un iespējām, ar kurām saskaras jaunieši. Fokusgrupu diskusijas.
Regularitāte	Vienreizējs pētījums
Galvenās tēmas	Labbūtība (laime, apmierinātība ar dzīvi, nabadzība, ierobežotas iespējas, patstāvīgas dzīves uzsākšana, sociālie mediji) Drošība un vienlīdzība (noziedzība, mobings, neiecietība un diskriminācija) Mentālā un fiziskā veselība Izglītība un prasmes (nodarbinātība un karjera, prasmes, darba pieredze, izglītības ceļš) Sabiedriskā līdzdalība (politiskā līdzdalība, sociālā rīcība)
Valsts	Anglija (Apvienotā Karaliste)
Nosaukums (gads, valoda)	Youth Review (2021, angļu val.)
Saite	https://www.gov.uk/government/publications/youth-review-summary-findings-and-government-response/youth-review-summary-findings-and-government-response
Jauniešu vecums	Aptauja: 11-18; FGD: 13-24
Metodes, pētījuma veids	Kvantitatīva aptauja, darbnīcas, fokusgrupu intervijas, The Open Innovation Team, jautājumi un atbildes, semināri ar jaunatnes organizācijām. Ziņojumā iekļauti pētījuma rezultāti un valdības paziņojums kā atbilde uz pētījumu.
Regularitāte	Nav informācijas
Galvenās tēmas	Jaunatnes jomas pakalpojumi
Valsts	Apvienotā Karaliste
Nosaukums (gads, valoda)	National Youth Social Action Survey 2019 (2020, angļu val.)
Saite	https://www.gov.uk/government/publications/national-youth-social-action-survey-2019
Jauniešu vecums	10-20
Metodes, pētījuma veids	Kvantitatīvas aptaujas rezultāti apkopoti ziņojumā un tehniskajā ziņojumā.
Regularitāte	Katru gadu
Galvenās tēmas	Jauniešu līdzdalība sociālās aktivitātēs: palīdzēšana citiem, dabas aizsardzība, ziedošana, iesaiste kampaņās, mentorings/mācīšana, labdarība.

³³ <https://www.youth.ie/documents/screenagers-international-research-project-report/>

Valsts	Bulgārija (vienlaikus pētījums veikts 10 Dienvidaustrumeiropas valstīs)
Nosaukums (gads, valoda)	Youth Study Bulgaria (2018/2019, angļu val.)
Saite	https://library.fes.de/pdf-files/id-moe/15263.pdf
Jauniešu vecums	14-29
Metodes, pētījuma veids	Ziņojumā apkopota informācija no Bulgārijas jauniešu kvantitatīvas aptaujas, kvalitatīviem datiem (intervijas, fokusgrupu diskusijas), statistikas datiem.
Regularitāte	Pētījums atkārtots divas reizes
Galvenās tēmas	Galvenais mērķis identificēt un analizēt jauniešu attieksmes un uzvedības modeļus mūsdienu sabiedrībā. Veselība Finansiālais stāvoklis (tīpaumi, nabadzība) Brīvais laiks un dzīvesstils Vērtības un reliģiskie uzskati Ģimene un draugi Jauniešu mobilitāte Jaunieši un izglītība Jaunieši un darbs Jaunieši un politika Rekomendācijas jaunatnes politikai
Valsts	Bulgārija
Nosaukums (gads, valoda)	Nacionālais jaunatnes ziņojums 2019 (2020, bulgāru val.)
Saite	https://www.nism.bg/bg/?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=54&id=34&Itemid=1000000000000
Jauniešu vecums	15-29
Metodes, pētījuma veids	Ziņojumā ir ietverta detalizēta Bulgārijas jaunatnes analīze dažādos aspektos un prioritātēs, kas noteiktas Valsts jaunatnes stratēģijā (2010-2020). Statistikas dati, kvantitatīva aptauja
Regularitāte	Katru gadu
Galvenās tēmas	Ekonomiskās aktivitātes un karjeras izaugsmes veicināšana Informācijas un kvalitatīvu pakalpojumu pieejamības uzlabošana Veselīgas dzīves veicināšana Dzīvesveids Nelabvēlīgā situācijā esošu jauniešu sociālās atstumtības novēršana Jauniešu brīvprātīgā darba attīstība Pilsoniskās aktivitātes palielināšana Jauniešu attīstība mazās apdzīvotās vietās un laukos Starptautiskā un starpkultūru dialoga attīstība Jauniešu lomas palielināšana noziedzības profilaksē
Valsts	Čehijas Republika
Nosaukums (gads, valoda)	The Youth in Numbers (2019, čehu, angļu valodās)
Saite	http://vyzkum-mladez.cz/en/registr
Jauniešu vecums	Dažādas grupas, sākot no dzimšanas
Metodes, pētījuma veids	Statistika (tiešsaistē pieejama informācija)
Regularitāte	Katru gadu
Galvenās tēmas	Projekta mērķis ir sniegt priekšstatu par jaunās paaudzes attīstību valsts jaunatnes politikas jomās Demogrāfija Bērnu un jauniešu pieeja informācijai

	Izglītība (formālā, brīvā laika, neformālā) Brīvais laiks Mobilitāte Nodarbinātība Veselība Jauniešu līdzdalība Brīvprātīgais darbs Sociālā iekļaušana Mediji Kultūra
Valsts	Francija
Nosaukums (gads, valoda)	Jaunatne skaitļos / Les chiffres-clés de la jeunesse (2021, franču valodā)
Saite	https://injep.fr/publication/les-chiffres-cles-de-la-jeunesse-2021/
Jauniešu vecums	15-30 (dažādas grupas atkarībā no statistikas datiem, līdz pat 34 gadu vecumam)
Metodes, pētījuma veids	Statistikas dati (dažādi avoti), kvantitatīvu aptauju dati (ziņojums ar vizualizācijām)
Regularitāte	Katru gadu/katru otro gadu
Galvenās tēmas	Demogrāfija Izglītība Aktivitātes, nodarbinātība, bezdarbs Dzīves apstākļi Drošība, taisnīgums Brīvais laiks, sports, kultūra Iesaiste, līdzdalība Veselība
Valsts	Francija
Nosaukums (gads, valoda)	Jaunatnes barometrs / Le barometre de la jeunesse 2021 (2022, franču valodā)
Saite	https://injep.fr/publication/barometre-djepva-sur-la-jeunesse-2021/
Jauniešu vecums	18-30
Metodes, pētījuma veids	Ziņojums par kvantitatīvās aptaujas datiem
Regularitāte	Katru gadu
Galvenās tēmas	Daļa tēmu atšķiras katru gadu Covid-19 ietekme Jauniešu vēlnes un garastāvoklis Jauniešu nākotnes plāni un situācija darba tirgū Jauniešu piekļuve sociālajām tiesībām Ikdienas mobilitāte un dzīvesvieta Starptautiskā mobilitāte Nevienlīdzība un diskriminācija Līdzdalība (kā pilsoņiem, līdzdalība organizācijās un kā brīvprātīgajiem)
Valsts	Igaunija
Nosaukums (gads, valoda)	Youth Monitoring and Analysis System (regulārs)
Saite	https://haridusportaal.edu.ee/youthmonitoring https://www.noorteseire.ee https://juhtimislauad.stat.ee/en/youth-monitoring-6/whole-country-1
Jauniešu vecums	7-26
Metodes, pētījuma veids	Monitoringa sistēma iekļauj dažādas aktivitātes:

	1) ar jauniešiem un viņiem sniegtajiem pakalpojumiem saistītu datu sistemātisku vākšana, analīze un publicēšana, kā arī ar darbs ar jaunatnes darbiniekiem un jauniešiem, kā atrast nepieciešamos datus un orientēties tajos. 2) Izstrādāti instrumenti jaunatnes darba kvalitātes un ietekmes novērtēšanai. Pašvaldības var izmantot šos rīkus, lai novērtētu jaunatnes darba kvalitāti savā pilsētā vai pašvaldībā un tādējādi uzlabotu šos pakalpojumus. 3) Sadarbībā ar augstskolām un citiem partneriem veiktas aptaujas, analīzi un veidoti uz zināšanām balstīti modeļi par jauniešiem un jaunatnes sektoru, kas palīdz valsts aģentūrām, pašvaldībām un organizācijām efektīvāk plānot jauniešiem paredzētus pakalpojumus.
Regularitāte	Regulārs
Galvenās tēmas	-
Valsts	Igaunija
Nosaukums (gads, valoda)	The future scenarios of Estonia's youth sector (2022, saīsināts variants un infogrammas tulkotas angļu val.)
Saite	https://haridusportaal.edu.ee/uuringud/future-scenarios-estonia%E2%80%99s-youth-sector
Jauniešu vecums	15-29
Metodes, pētījuma veids	Līdzdalības pētījums, intervijas, fokusgrupu diskusijas, sekundāro datu analīze u.c.
Regularitāte	Viena reize
Galvenās tēmas	Būtiskākie jaunatnes sektora ietekmes faktori Nākotnes scenāriji 2030 Politikas rekomendācijas
Valsts	Lietuva
Nosaukums (gads, valoda)	Lietuvas oficiālais statistikas portāls - sadaļa "Youth of Lithuania" (lietuviešu, angļu valodās, regulārs)
Saite	https://osp.stat.gov.lt/lietuvos-jaunimas
Jauniešu vecums	Atkarīgs no statistikas datu grupas
Metodes, pētījuma veids	Statistikas datu apkopojums, pieejams tiešsaistē
Regularitāte	Regulārs
Galvenās tēmas	Demogrāfija Migrācija Izglītība Izglītības sasniegumi Darba tirgus Ienākumi Nabadzība Noziedzība Veselība
Valsts	Luksemburga
Nosaukums (gads, valoda)	Youth Survey Luxembourg (2019, vācu, franču, angļu val.)
Saite	https://www.youth-in-luxembourg.lu/project/youth-survey-luxembourg-ysl/ https://www.youth-in-luxembourg.lu/youth-survey-luxembourg-technical-report-2019/
Jauniešu vecums	16-29
Metodes, pētījuma veids	Kvantitatīva aptauja, publicēts ziņojums
Regularitāte	Ik pa pieciem gadiem
Galvenās tēmas	Veselība un labbūtība Sociālā izcelsme un ģimene

	Dzīve un sabiedrība Nodarbinātība Sociālā demogrāfija Politiskā līdzdalība un sociālā iesaiste Izglītība
Valsts	Norvēģija
Nosaukums (gads, valoda)	Ungadata (regulāri, norvēģu valodā)
Saite	http://www.ungdata.no/English/
Jauniešu vecums	Skolēni trīs dažādos vecuma posmos
Metodes, pētījuma veids	Datubāze, kas apkopo informāciju par aptaujām vietējā un nacionālā līmenī. Ir izstrādāta anketa, kas ir obligāta katrā pašvaldībā, kas to īsteno. Iespējams pievienot papildu tēmas.
Regularitāte	Regulāri
Galvenās tēmas	Attiecības ar vecākiem un draugiem Skola Labklājība Brīvā laika aktivitātes Mediju lietošana Izglītība Nākotnes plāni Veselība Dzīvesveids Narkotiku lietošana Uzvedības problēmas
Valsts	Norvēģija
Nosaukums (gads, valoda)	Inequality in youth (2018-2024)
Saite	https://www.oslomet.no/en/research/research-projects/inequality-in-youth
Jauniešu vecums	13-19
Metodes, pētījuma veids	Atkārtotas intervijas katru otro gadu ar jauniešiem (no viņu 13 līdz 19 gadu vecumam) un viņu vecākiem, pielietojot Longitudinal Qualitative Research metodi.
Regularitāte	Katru otro gadu
Galvenās tēmas	Projekta galvenie pētījuma jautājumi ir: Kā pusaudža gados parādās un attīstās nevienlīdzība izglītības, veselības, atpūtas un riska ziņā? Kā izvēršas individuālās trajektorijas, kas saistītas ar sociālajām pārmaiņām, attiecībām un institūcijām?
Valsts	Polija
Nosaukums (gads, valoda)	Warsaw Youth Survey (2022, poļu val.)
Saite	https://stocznia.org.pl/projekty/badanie-mlodziezy-warszawskiej/
Jauniešu vecums	13-26
Metodes, pētījuma veids	Ziņojums par kvantitatīvas aptaujas, padziļināto interviju un sekundāro datu analīzi.
Regularitāte	Vienu reizi
Galvenās tēmas	Jauniešu kopienas un grupas Varšavā Galvenie intereses objekti (vietas, institūcijas, objekti) Brīvā laika pavadīšanas vietas, veidi un mērķi, ieskaitot laiku kopā ar draugiem Izglītība Darbs Garīgā veselība Sociālo mediju izmantošana Skolēnu un skolotāju attiecības

	Studējošo pienākumi un tiesības Globālo tendenču sasaiste ar Varšavas realitāti
Valsts	Serbija
Nosaukums (gads, valoda)	Alternative report on the position and needs of youth in the Republic of Serbia (2022, angļu val.)
Saite	https://koms.rs/wp-content/uploads/2022/08/Alternative-report-2022.pdf
Jauniešu vecums	15-30
Metodes, pētījuma veids	Ziņojums, balstoties uz dokumentu analīzi, padziļinātām intervijām un jauniešu kvantitatīvo aptauju.
Regularitāte	Katru gadu
Galvenās tēmas	Politiskā līdzdalība un politiķu attieksme pret jaunatni Jauniešu vērtības Mediji, sociālie tīkli Jaunieši un darba tirgus Jaunieši un izglītība Aktīvisms un brīvprātīgais darbs Jauniešu drošība un veselība
Valsts	Serbija
Nosaukums (gads, valoda)	Jaunatne Serbijā: līdzdalības iespējas un šķēršļi (2022, serbu val.)
Saite	http://www.napor.net/sajt/images/Dokumenta/istrazivanja/UNICEF-Mladi_i_participacija.pdf
Jauniešu vecums	15-24
Metodes, pētījuma veids	Ar kvalitatīvām un kvantitatīvām metodēm tika pētītas trīs grupas: 1. Aktīvie jaunieši, kas iesaistīti dažādu organizāciju programmās vai aktivitātēs; 2. Organizāciju un iniciatīvu pārstāvji: jauniešu organizācijas, jaunatnes organizācijas, studentu un studentu parlamenti u.c.; 3. Jaunieši, kuri ir neaktīvi un nepiedalās organizācijās un iniciatīvās.
Regularitāte	Nav informācijas
Galvenās tēmas	Vēlme piedalīties Spēju pašnovērtējums Dalība aktivitātēs Organizāciju darbs – iekšējā dinamika Šķēršļi
Valsts	Slovākija
Nosaukums (gads, valoda)	Slovak Youth Report 2018 (2018, angļu val.)
Saite	https://www.iuventa.sk/files/yr2018_anj_print_05122018.pdf
Jauniešu vecums	Līdz 30 gadiem
Metodes, pētījuma veids	Ziņojums par statistikas datiem, kvantitatīvās aptaujas datiem, ekspertu viedokli.
Regularitāte	Pirms tam īstenots 2014. gadā
Galvenās tēmas	Izglītība Nodarbinātība Radošums un uzņēmējdarbība Jaunieši un pasaule Veselība un veselīgs dzīvesstils Iekļaušana Jauniešu brīvprātīgais darbs Darbs ar jaunatni

Valsts	Somija
Nosaukums (gads, valoda)	Youth Barometer (2021, kopsavilkums angļu val., ziņojums somu val.)
Saite	https://www.youthresearch.fi/research-projects/youth-barometer
Jauniešu vecums	15-29
Metodes, pētījuma veids	Kvantitatīva aptauja, rezultāti apkopoti ziņojumā un infografikās
Regularitāte	Katru gadu
Galvenās tēmas	Daļa jautājumu atkārtojas, bet katru gadu ir viena tēma. Tēmas, kas atkārtojas: Optimisms un nākotne Naudas trūkums Piederība Diskriminācija Apmierinātība ar savu pašvaldību Profesijas izvēle, nodarbinātība Izglītība Līdzdalība
Valsts	Somija
Nosaukums (gads, valoda)	The Youth Living Conditions Yearbook (2014, somu val.)
Saite	https://www.youthresearch.fi/research-projects/youth-living-conditions-yearbook
Jauniešu vecums	Nav informācijas
Metodes, pētījuma veids	Statistikas, pētījumu apkopojums un ekspertu raksti vienā ziņojumā.
Regularitāte	Katru otro gadu
Galvenās tēmas	Iepriekšējo gadagrāmatu tēmas ir: Migrācija Institūcijas Jauniešu un pieaugušo savstarpēja sarunāšanās Polarizācija Veselība un labklājība Jaunieši un patēriņš Reģioni un labklājība
Valsts	Somija
Nosaukums (gads, valoda)	Study of children and young people's leisure activities (2020, somu val., angļu val. kopsavilkums vai infografikas)
Saite	https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2021/05/Infographic-EN.pdf
Jauniešu vecums	7-29
Metodes, pētījuma veids	Kvantitatīva aptauja, ziņojums, infografikas
Regularitāte	Katru otro gadu
Galvenās tēmas	Mediji Brīvā laika aktivitātes Sports
Valsts	Spānija
Nosaukums (gads, valoda)	Youth in Spain 2020 (2021, spāņu val.)
Saite	http://www.injuve.es/observatorio/demografia-e-informacion-general/informe-juventud-en-espana-2020
Jauniešu vecums	15-29
Metodes, pētījuma veids	Kvantitatīva aptauja, ekspertu raksti

Regularitāte	Ik pa četriem gadiem
Galvenās tēmas	Demogrāfija Izglītība Nodarbinātība Nākotnes gaidas Mājoklis Jaunās tehnoloģijas Socializācija Līdzdalība Dzimumu līdztiesība Seksualitāte Klimata pārmaiņas Covid-19 sekas
Valsts	Vācija
Nosaukums (gads, valoda)	Growing up in Germany: Everyday Worlds (2019, vācu val.)
Saite	https://www.dji.de/en/about-us/projects/projekte/aida.html
Jauniešu vecums	Pētīti tiek bērni, jaunieši, pieaugušie un ģimenes
Metodes, pētījuma veids	Kvantitatīva aptauja
Regularitāte	Katru piekto gadu
Galvenās tēmas	Pētījums par ikdienas dzīvi vācu ģimenēs, apstākļiem, kādos bērns uzaug. Atsevišķas starpposmu aptaujas tiek veltītas konkrētām tēmām (piemēram, vientuļajiem vecākiem).
Valsts	Vācija
Nosaukums (gads, valoda)	The 18th Shell Youth Study "A Generation Speaks Up" (2019, vācu val., angļu val. kopsavilkums)
Saite	https://www.shell.de/about-us/initiatives/shell-youth-study/_jcr_content/root/main/containersection-0/simple/simple/call_to_action/links/item1.stream/
Jauniešu vecums	12-25
Metodes, pētījuma veids	Kvantitatīva aptauja, padziļinātās kvalitatīvās intervijas
Regularitāte	Ik pēc četriem gadiem (kopš 1953. gada)
Galvenās tēmas	Tiek pētītas jauniešu attieksmes, viedokļi un gaidas, iekļaujot jautājumus par dzīves apstākļiem, vērtībām, izglītību u.tml.
Valsts	Zviedrija
Nosaukums (gads, valoda)	Fokus (2022, zviedru val.)
Saite	https://www.mucf.se/publikationer/rapportserier/fokus
Jauniešu vecums	16-25
Metodes, pētījuma veids	Tematiska izpēte, kvantitatīvas un kvalitatīvas metodes, izmantoti arī sekundārie datu avoti, statistika
Regularitāte	Katru gadu, kvantitatīva aptauja tiek veikta katru trešo gadu
Galvenās tēmas	Katru gadu ir cita tēma, pēdējo gadu tēmas: Jauniešu ekonomiskā neaizsargātība Jauniešu sociālā iesaiste Jauniešu pieredze saistībā ar seksuālu uzmākšanos izglītības vidē Jauniešu iespējas ietekmēt norises vietējā līmenī Jauniešu sociālā iekļaušana

8. Ieteikumi pētījumiem

Apkopojot šīs izpētes ietvaros iegūtos datus un informāciju, iespējams identificēt tēmas, pētījumi par kurām šobrīd jaunatnes jomā trūkst visvairāk. Tabulā zemāk sniegts apkopojums par tām. Jāuzsver, ka šajos ieteikumos norādīts tikai uz tādiem jaunatnes sektora iespējamajiem pētījumiem, kas tiešā veidā attiecas uz jaunatnes politiku vai darbu ar jaunatni, neiekļaujot specifisku tēmu pētījumus, piemēram, par veselību, nodarbinātību, izglītību – tie būtu īstenojami konkrēti politikas nozaru ietvaros.

Izpētes tēma	Komentārs
Sociāli demogrāfisks jauniešu mērķgrupas raksturojums nacionālā līmenī	Lai gan statistikas dati par jauniešu skaitu ir pieejami oficiālās statistikas portālā, tie netiek sniegti Jaunatnes likumā definētajā vecuma mērķgrupā (13-25), tādēļ jaunatnes sektora pārstāvjiem nav ērti lietojami. Lai datus būtu iespējams izmantot, tie papildus jāgrupē un jāpārreķina – tas prasa vismaz minimālas datu apstrādes un analīzes iemaņas, kādu lielākai daļai sektora pārstāvju nav. Tādēļ būtu ērtāk, ja vispārīgie statistiskie jauniešu mērķgrupas raksturojumi būtu pieejami jau apkopoti un sagatavoti nepieciešamajās vecuma grupās. Papildus jauniešu skaitam noderīgi būtu arī dažādi citi sociāli demogrāfiskie rādītāji – dzimums, tautības, dzīvesvietas, izglītības līmenis u.tml.
Sociāli demogrāfisks jauniešu mērķgrupas raksturojums pašvaldību līmenī	Līdzīgi kā par nacionālo līmeni, arī pašvaldību līmenī šobrīd nav ērti pieejamu datu par jauniešu skaitu un rādītājiem dažādās sociāli demogrāfiskās grupās (vecums, dzimums, tautības, u.c.). Nacionālā līmenī varētu tikt gatavoti kopējie pašvaldībās dzīvojošo jauniešu skaita dati, bet pašvaldību līmenī – detalizētāki rādītāji. Papildus šeit jāuzsver – pašvaldībās nereti uzturas arī tādi jaunieši, kas deklarēti citu pašvaldību teritorijās, bet izglītību iegūst citur. Tādēļ pašvaldību pētījumu ietvaros būtiski aptvert visas jauniešu mērķgrupas: konkrētajā pašvaldībā deklarētie jaunieši; jaunieši, kas deklarēti citur, bet ikdienā uzturas konkrētajā pašvaldībā; jaunieši, kas deklarēti konkrētajā pašvaldībā, bet ikdienā uzturas citās pašvaldībās.
Statistisks raksturojums par darbu ar jaunatni sektoru nacionālā līmenī	Līdz šim nav veikts neviens visaptverošs pētījums par darbu ar jaunatni kopumā, kurā tiktu analizēti dati par sektorā nodarbināto skaitu, atalgojuma līmeņiem (dati profesiju griezumā (jaunatnes darbinieki, jaunatnes lietu speciālisti) ir pieejami Valsts ieņēmumu dienesta publicētajos ikmēneša datos), darba stāžu, darba apstākļiem u.c. aspektiem. Šāds pētījums varētu iekļaut arī detalizētāku analīzi par darbā ar jaunatni īstenotajām aktivitātēm, pielietotajām metodēm, īstenotajiem projektiem. Šādam visaptverošam pētījumam vajadzētu ietvert trīs aspektus: nacionālā līmenī īstenotais darbs ar jaunatni (valsts institūcijas), pašvaldību līmenī īstenotais darbs ar jaunatni (pašvaldību institūcijas), nevalstiskā sektora ieguldījums.
Statistisks raksturojums par darbu ar jaunatni sektoru pašvaldību līmenī	2015. gadā tika īstenots pētījums “Darba ar jaunatni situācijas izpēte pašvaldībās un darba ar jaunatni attīstības modeļu izstrāde”, kurā sniegts visaptverošs raksturojums par darbu ar jaunatni pašvaldību griezumā, iekļaujot kā

Izpētes tēma	Komentārs
	jaunatnes politikas dokumentus, tā arī darba ar jaunatni modeļus. Šāds pētījums pēc tam vairs nekad nav atkārtots. Tā nepieciešamību un aktualitāti pamato arī 2020. gadā īstenotā administratīvi teritoriālā reforma (Latvijā pēc 2021. gada pašvaldību vēlēšanām ir 43 pašvaldības līdzšinējo 119 vietējo pašvaldību vietā). Teritoriālās izmaiņas būtiski ietekmē arī darba ar jaunatni esošo situāciju pašvaldībās, īpaši tajās, kurās būtiski mainīta pašvaldību aptveramā teritorija. Padziļināts pētījums ļautu apzināt esošo situāciju jaunatnes politikas plānošanā un darba ar jaunatni īstenošanā pašvaldību līmenī.
Jaunatnes politikas monitorings nacionālā līmenī	Līdz 2015. gadam nacionālā līmenī tika īstenots jaunatnes politikas monitorings. Lai arī tam tika konstatētas būtiskas nepilnības, kuru dēļ tas arī netika turpināts, šis izpētes bija vienīgais regulārais jaunatnes sektora pētījums, kas iekļāva arī daļu no tiem datiem, uz kuru nepieciešamību norādīts augstāk. Pieprasījums pēc adaptētas monitoringa versijas jaunatnes sektorā ir izteikts, jo šobrīd nepastāv nekādi regulāri un pēctecīgi datu un informācijas avoti. Ir zināms, ka 2022. gadā Izglītības un zinātnes ministrija ir uzsākusi darbu pie jaunas monitoringa sistēmas izstrādes un to paredzēts ieviest tuvāko gadu laikā. Iepirkuma ietvaros monitoringa sistēmu izstrādā personu apvienība, ko veido Latvijas Kultūras akadēmija, SIA R.EDucation un Biedrība „NEXT” (paredzēts, ka monitoringa koncepcijas izstrādes pirmais posms noslēdzas 2022. gada jūnijā).
Jaunatnes politikas monitorings pašvaldību līmenī	Pašvaldību līmenī šobrīd jaunatnes politikas un darba ar jaunatni monitorings ir nevienmērīgs – ir pašvaldības, kas ir veikušas izpēti jau vairākkārt, un ir tādas, kurās ne reizes nav veikti nekādi pētījumi vai izvērtējumi. Lai pašvaldībām būtu iespējams veikt savas esošās situācijas pilnvērtīgu analīzi un interpretāciju, būtu nepieciešams vienots modelis, pēc kāda pašvaldību līmenī tiek veikti monitoringa pētījumi – tas ļautu pašvaldībām savstarpēji salīdzināt darba ar jaunatni attīstības līmeņus, līdz ar to vērtēt darbu kontekstuāli ar citām pašvaldībām un Latvijas vidējiem rādītājiem. Šobrīd katra pašvaldība, kas īsteno izpēti vai izvērtējumus, dara to pēc specifiskas, lokālā līmeņa, metodoloģijas – tas ļauj datus un informāciju interpretēt ierobežoti, jo nav iespējami nedz reģionāla, nedz nacionāla līmeņa salīdzinājumi.
Ieguldījumu jaunatnes sektorā izvērtējums	Līdz šim Latvijā nav veikts neviens izvērtējums par kopējiem finanšu ieguldījumiem jaunatnes sektorā un to atdevi ekonomiskos vai sociālos rādītājos. Šāds izvērtējums sniegtu detalizētu priekšstatu par valsts, pašvaldību, privātā sektora ieguldījumiem darbā ar jaunatni. Vienlaikus ļautu vērtēt šo ieguldījumu efektivitāti. Jāpiebilst un jāuzsver – šāda izvērtējuma īstenošana būtu izaicinoša, jo, piemēram, pašvaldību līmenī nepastāv šobrīd iespēju nodalīt finansējumu, kas tiek ieguldīts jaunatnes politikā un darbā ar jaunatni –

Izpētes tēma	Komentārs
	visbiežāk tas pārklājas ar citu jomu finansējumu (izglītība, kultūra).
Jauniešu līdzdalības padziļināta izpēte	Šobrīd starp Baltijas valstīm Latvijā ir zemākais jauniešu īpatsvars, kuri iesaistās sabiedriskās aktivitātēs. Bet līdz šim nav veikti padziļināti pētījumi par jauniešu līdzdalības ieradumiem, to ietekmējošiem faktoriem. Ir veikti pētījumi, kas konstatē līdzdalības rādītājus, bet neļauj tos interpretēt padziļināti. Līdzdalības sekmēšanai būtu nepieciešama padziļināta izpratne par faktoriem, kas veicina jauniešu iesaisti, un līdzdalības kavēkļiem, kas traucē.
Latvijas jauniešu rādītāju salīdzinājumi ar starptautiskiem rādītājiem	2018. gadā Latvijas Bērnu labklājības tīkls ar partneriem no Igaunijas un Lietuvas īstenoja Erasmus+ projektu "Jauniešu labbūtība Baltijas valstīs", kura ietvaros tika veikts jauniešu labbūtības rādītāju apkopojums un starptautisks salīdzinājums, kas ļāva vērtēt Latvijas situāciju Eiropas Savienības un Baltijas valstu kontekstā. Šāds kontekstuāls mērījums pēc tam nav ne reizes atkārtots, bet būtu nepieciešams, lai pilnvērtīgi analizētu, kādos aspektos jauniešu iespējas un vajadzības Latvijā ir labākā vai kritiskākā situācijā, nekā citās valstīs. Tikai starptautiski salīdzinājumi sniedz iespēju gūt kontekstuālu priekšstatu.
Jauniešu ar ierobežotām iespējām sociālā iekļaušana	Lai gan jau vairāku gadu periodā jaunieši ar ierobežotām iespējām tiek definēti kā prioritāra darba ar jaunatni mērķgrupa, līdz šim ir veikts tikai viens padziļināts pētījums ("Jauniešu ar ierobežotām iespējām sociālās iekļaušanas esošās situācijas kartējums", JSPA, 2022), kas sniedz pārskatu par esošo situāciju. Minētajā pētījumā galvenā uzmanība pievērsta šo jauniešu mērķgrupu definēšanai un identificēšanai, bet būtu nepieciešama papildu izpēte arī par šo jauniešu esošajām iespējām iesaistei un līdzdalībai. Zināms, ka starptautisko projektu ietvaros jau ilgstoši jaunieši ar ierobežotām iespējām tiek vismaz deklaratīvi definēti kā iesaistāma mērķgrupa, tomēr arī šādā aspektā nav veiktas izpētes par šo jauniešu pieredzi līdzdalībā, par praktisko pieredzi un nepieciešamajiem pilnveidojumiem līdzdalības procesā.
Jaunatnes sektora nevalstisko organizāciju darbības izpēte	Būtiska loma darba ar jaunatni īstenošanā ir nevalstiskā sektora organizācijām, bet to darbs un ieguldījums jaunatnes sektorā līdz šim specifiski nav pētīts. Būtu noderīgs gan kopējs kartējums par darbību ar jaunatni iesaistītajām organizācijām, gan to darbības un īstenoto aktivitāšu ietekmes izvērtējums. Tas ļautu, no vienas puses, apzināt esošo situāciju, un, no otras puses, parādīt un pierādīt nevalstiskā sektora būtisko pienesumu darba ar jaunatni īstenošanā. Šādai izpētei būtu vēl lielāka pievienotā vērtība, ja tā tiktu īstenota kontekstā ar pašvaldību īstenojamā darba ar jaunatni izvērtējumu, jo ļautu abu šo sektoru ieguldījumu vērtēt kontekstuāli.
Pašvaldību deleģējumu darba ar jaunatni īstenošanā izpēte	Izglītības un zinātnes ministrijas veiktie apkopojumi par darbu ar jaunatni pašvaldībās liecina, ka 2019. gadā 22 pašvaldības (no 119), bet 2021. gadā 11 (no 43) deleģēja

Izpētes tēma	Komentārs
	biedrībām darba ar jaunatni funkcijas. Tas nozīmē, ka deleģējuma līgumi ir viens no būtiskiem veidiem, kā pašvaldības īsteno darba ar jaunatni funkcijas. Līdz šim nav veikti izvērtējumi par deleģējumu līgumu efektivitāti. Šāds izvērtējums ļautu identificēt, kāds darba ar jaunatni īstenošanas modelis ir potenciāli sekmīgāks – kur pašvaldības pašas īsteno šīs funkcijas vai deleģē tās nevalstiskajam sektoram.
Finansējuma projektu konkursu ieguldījuma darba ar jaunatni attīstībā izvērtējums	Lai gan viens no būtiskākajiem finansējuma veidiem darba ar jaunatni sekmēšanā ir īstenotie finansējuma projektu konkursi, līdz šim nav veikti padziļināti izvērtējumi par šajos projektu konkursos atbalstīto aktivitāšu ieguldījumu jaunatnes sektora attīstībā. Šāds izvērtējums varētu iekļaut gan aktivitāšu novērtējumu (aktivitātes, kas īstenotas projektu ietvaros), gan sasniegtās mērķgrupas (jauniešu un darba ar jaunatni īstenošanu mērķgrupas, kas tikušas iesaistītas aktivitātēs), gan sniegto ieguldījumu jauniešu dzīves kvalitātes sekmēšanā. Tāpat šāds izvērtējums varētu padziļināti analizēt projektu ietvaros iegūtā finansējuma ietekmi uz projektu īstenošanu kapacitāti (finansiāli, cilvēkresursu, kompetenču aspektā). Jānorāda, ka daļēji šāda analīze finansējuma aspektā ir īstenota Latvijas Jaunatnes padomes izstrādātajā izpētē “Jaunatnes jomas finanšu atbalstu saņēmušo organizāciju finanšu kapacitātes analīze”, un tas var tikt izmantots kā sākotnējais paraugs tālākai un visaptverošākai analīzei. Kā paraugs šādam visaptverošam izvērtējumam var kalpot arī Sabiedrības integrācijas fonda īstenošanās izpēti par programmas “NVO fonds” rezultātiem un ieguldījumu (https://www.sif.gov.lv/lv/media/2549/download).
Brīvprātīgais darbs kā līdzdalības aktivitāte	Lai gan brīvprātīgais darbs kā līdzdalības aktivitāte tiek definēta kā viena no būtiskākajām, līdz šim nav veikts neviens padziļināts pētījums par jauniešu iesaisti brīvprātīgajā darbā.
Jauniešu vērtību pētījums	Citu valstu pieredzes apkopojums rāda, ka jauniešu vērtību pētījumi ir bieža prakse pierādījumos balstītas jaunatnes politikas veidošanā. Tie ļauj gūt padziļinātu priekšstatu par jauniešu interesēm un vērtībām dažādos dzīves aspektos: ģimene, draugi, izglītība, nodarbinātība, brīvais laiks u.tml. Īpaši būtiski šādus pētījumus veikt pēctecīgi, kas ļauj vērtēt vērtību izmaiņas vidējā un ilgtermiņā, attiecīgi pieskaņojot jaunatnes politikas aktualitātes un darba ar jaunatni aktivitātes. Jāuzsver gan, ka vērtību pētījumi ir gan cilvēkresursu, gan finanšu resursu ietilpīgi, tādēļ tos vispārīgākā iespējā īsteno, sadarbojoties ar zinātnes institūcijām.
Jauniešu iesaistes veidu padziļināta izpēte	Darbā ar jaunatni iesaistīto pētījumos viena no visbiežāk identificētajām problēmām ir jauniešu iesaistes izaicinājumi. Sektorā ir liels pieprasījums pēc padziļinātiem izvērtējumiem par to, kā sekmīgāk uzrunāt jauniešus un sekmēt iesaistīšanos. Potenciāli būtu noderīgs apkopojums un izvērtējums par darbā ar jaunatni

Izpētes tēma	Komentārs
	iesaistīto personu pieredzi jauniešu informēšanā un iesaistē, identificējot sekmīgos un mazāk sekmīgos piemērus (metodes, aktivitātes).
Darbs ar neaktīvajiem jauniešiem	Neaktīvo jauniešu iesaistes iespējas pētījumos parasti tiek identificēti kā viens no lielākajiem darba ar jaunatni izaicinājumiem. Līdz šim darbs ar neaktīvajiem jauniešiem nav ticis padziļināti analizēts.
Mentālās veselības, labbūtības padziļināta izpēte	Kopš pandēmijas kā īpaši aktuāla jauniešu labbūtības tēma identificēta jauniešu mentālā veselība. Lai gan ir veikti atsevišķi pētījumi, kas konstatē jauniešu kritisko situāciju mentālās veselības aspektā, līdz šim nav veikti padziļināti izvērtējumi par konkrētām mentālās veselības vajadzībām, kā arī nepieciešamajiem risinājumiem un to efektivitāti. Šādas izpētes nepieciešamību papildus pamato arī fakts, ka pandēmijas un pēc-pandēmijas posmā bijuši pieejami dažādi atbalsta rīki projektu konkursu ietvaros jauniešu labbūtības sekmēšanai, un tālākai atbalsta sistēmas attīstīšanai būtu produktīvi veikt sniegtā atbalsta efektivitātes novērtējumu.
Jauniešu atbalsta resursu padziļināta izpēte	Lai gan pētījumos konstatēts, ka šobrīd dažāda veida atbalsta resursi un personas jauniešiem ir ļoti nepieciešami, tomēr nav veikts apkopojums un izpēte par jauniešiem pieejamo atbalstu un tā efektivitāti. Piemēram, pētījumos identificēts, ka mentālās veselības problēmas rada būtiskus jauniešu ikdienas dzīves izaicinājumus, tomēr nav īstenoti izvērtējumi par šobrīd pieejamo atbalstu šajās situācijās un tā efektivitāti (piemēram, vērtējot skolas psihologu ieguldījumu, jaunatnes darbinieku ieguldījumu, arī kompetences). Līdzīgi arī citos aspektos, piemēram, tālākās izglītības izvēlēs, karjeras izvēlēs, u.tml.
Jauniešu iespēju kartējums nacionālā un pašvaldību līmenī	Lai gan jauniešu pētījumos tiek iekļauti jautājumi par to, kā jaunieši vērtē sev pieejamās iespējas, tikai dažas pašvaldības ir īstenojušas padziļinātus kartējumus par tajās pieejamajām iespējām (izglītība, brīvais laiks, neformālā izglītība, u.c.). Tādēļ šobrīd nav iespējams gūt visaptverošu priekšstatu par to, kādas iespējas jauniešiem ir vai nav pieejamas un tas arī neļauj pilnvērtīgi interpretēt jauniešu vērtējumus par sev pieejamām iespējām. Piemēram, pašvaldību pētījumu pieredze liecina, ka nereti jaunieši kritiski vērtē tieši tās iespējas, kas kartējumā atklājas kā tādas, kas ir plaši pieejamas. No tā izriet secinājums, ka problēma ir nevis iespēju pieejamībā, bet to saturā vai kvalitātē. Jāuzsver gan – tā kā jauniešiem pieejamās iespējas ir analizējamās pašvaldību līmenī, šādu izvērtējumu būtu iespējams veikt tikai pašvaldību tvērumā. Tomēr to būtu iespējams īstenot, par pamatu izmantojot atsevišķo pašvaldību pieredzi, kuri iespēju kartējumus ir veikuši pēdējo gadu laikā.
Jaunatnes darbinieku un jaunatnes lietu speciālistu esošās situācijas izpēte	Sektora izvērtējumos iepriekš vairākkārt konstatēts, ka viens no būtiskiem sektora izaicinājumiem ir darba ar jaunatni īstenošanu lielā kadru mainība (secināts, ka aptuveni katrs trešais sektorā strādājošais pēc 2-3 gadiem

Izpētes tēma	Komentārs
	maina darba vietu). Līdz šim nav veikti padziļināti izvērtējumi par darba ar jaunatni īstenotāju darba apstākļiem un atbalsta vajadzībām. Atsevišķu pētījumu ietvaros ir īstenotas sektora pārstāvju aptaujas, kurās iekļauti jautājumi par atbalsta vajadzībām, bet tie vairāk akcentē tiešo darbu ar jauniešiem, nevis pašu jaunatnes darbinieku vajadzības. Šāds padziļināts izvērtējums ļautu konkrētāk vērtēt esošo situāciju darba apstākļu nodrošinājumā un nepieciešamajos pilnveidojumos.
Digitālā darba ar jaunatni attīstības iespējas	Pēdējo gadu laikā īpaši tiek akcentētas digitālā darba ar jaunatni iespējas, tomēr līdz šim nav īstenoti plašāki izvērtējumi par sektora pieredzi šādas aktivitātes īstenot. Lai izstrādātu atbilstošus atbalsta pasākumus, būtu nepieciešams padziļināti analizēt digitālā darba ar jaunatni iespējas un ierobežojumus.
Jauniešu centru darbības un aktivitāšu izpēte	Lai gan jauniešu centri ir viens no būtiskākajiem darba ar jaunatni aspektiem, pēdējo desmit gadu laikā nav īstenots neviens pētījums, kas detalizētāk vērtētu jauniešu centru darbību un tās efektivitāti (īstenoto aktivitāšu, pieejamo cilvēkresursu, sasniegto jauniešu mērķgrupu u.c. aspektos). Izglītības un zinātnes ministrijas apkopojumā par darbu ar jaunatni pašvaldībās 2021. gadā norādīts, ka pašvaldību dibināto un uzturēto jauniešu centru vai līdzīgu neformālās izglītības un brīvā laika iestāžu skaits bija 168 un nevalstisko organizāciju dibināto un uzturēto jauniešu centru skaitu bija 11. Šiem infrastruktūras objektiem vajadzētu būt potenciāli būtiskai ietekmei uz darbu ar jaunatni kvalitāti un efektivitāti.
Jauniešu vecuma grupu tvēruma izpēte	Lai gan Jaunatnes likumā jauniešu vecuma grupas tvērums definēts 13-25 gadu robežās, regulāri tiek aktualizēts jautājums par nepieciešamību šīs vecuma robežas mainīt. Papildus to pamato arī fakts, ka par 13-25 gadu vecuma grupu šobrīd nav pieejama gandrīz nekāda statistika un pētījumi, kā arī tas, ka ikdienas praktiskais darbs ar jaunatni dažādās tā jomās tiek īstenots ļoti atšķirīgos vecuma grupu tvērumos (piemēram, pēc pilngadības principa). Šobrīd pastāv dažādas izpratnes par jauniešu mērķgrupas vecumgrupu tvērumu un to pamatotību. Līdz šim nav veikts detalizētāks pētījums par jaunatnes politikas un darba ar jaunatni mērķgrupu tvērumu vecuma aspektā, identificējot argumentācijas par to vai citu vecumgrupu tvērumu.
Jaunatnes sektora un jaunatnes jomas pētījumu apkopšana un centralizētas datu bāzes uzturēšana	Gan šīs izpētes izstrādes ietvaros, gan iepriekš veiktajās sektora pārstāvju aptaujās nereti tiek norādīts, ka būtu nepieciešama vienota datu un informācijas bāze, kur jaunatnes sektorā strādājošie varētu iegūt gan aktuālākos statistikas datus, gan visus sektorā īstenotos pētījumus un izvērtējumus. Līdz ar to iespējams apgalvot, ka pastāv pieprasījums pēc šāda vienota informatīvā resursa.
